

**Benoude belegheringe der stad Leyden, uyt bevel des
machtighen conincx van Hispaingnen, in den jaere 1574. haer
aen-ghedaen : ende het wonderbaerlijck ontset daer op den
derden dagh Octobris 1574 ghevolght**

<https://hdl.handle.net/1874/36104>

BENOVD E
BELEGHERINGE
der stad Leyden, uyt bevel des

*Machtighen Conincx van Hispaingnen, in den
Jaere 1574. haer aen-ghedaen.*

Ende het vvonderbaerlijk ontset daer op den
derden dagh Octobris 1574 ghevolght.

Comedische wijze in Dichte ghestelt / door
IACOB DVYM.

GHEDRVCKT TOT LEYDEN,
By Henrick Lodowijlsoon van Haestens/
Int jaer 1606.

Aende Erntfeste, Eerweerdige,

VWijse, Voorfienighe Heeren, Schout, Borgher-meeft-
ren, ende Regeerders der stad Leyden, mijne ghebieden-
de Heeren.

MEn leeft in Tito Livio, Plutarcho, ende
andere Cronijck-Schrijvers, van vele
ende treffelijke Steden die hart ende nau-
uwe van hare wyanden besloten zijnde,
veel hongher ende nood gheleden hebben,
Oock is ons wel indachtich van hongher
die in onse tijden in Uranckrijck, in dese
Landen, ende elders meer, ghevveest is, als tot Zanserra, la Fe-
re, Rocelles, Haerlem, Middelborgh, en ander plaetsen meer:
maer gheen en nood, gheen en hongher, geen stand vasticheyd der
ghelijcken als ten tijden vande Spaensche belegheringhe in den
jaere 1574. in de stad Leyden vande Borgheren soo goet-
vvillich is verdraghen: men sal niet bevinden dat eenighe stad
sonder merckelijck Crjchsvolck beset zijnde, soo eendrachtel-
lijck, ende soo goetvvillichlick baren wyand vvederstaen,
ende sulcken wytersten nood vervvacht hebben. Voorvvaer
t gheen mijne Eervveerdighe Heeren ende de goede Borgheren
haer voor ooghen selfs stelden, soude meer als vvaer gevallen
hebben, te vvete: dat vve E. wyanden het kind inde vvie-
ghe niet en soudengespaert hebben: Het ghene dat binnen Nar-
den, Oudervvater, Zutphē, Haerlem, ende meer ander plaetsen
A ij ghebeurt

ghebeurt was, en soude maer kinder spel hebben gheveest, ja
leelijcker ende schrickelicker souden sijt teghen wve E. aenge-
stelt hebben dan men wel kan over dincken, om den cloecken
ende vromen vvederstand teghens haer ghedaen, ende en is
niet alleen te verwonderen de groote stant vasticheyd ende
eendracht der Borgheren, maer bouen al de groote ghenade des
Alder-hooghsten, die insende het boos voornemen wver E.
vuyanden van buyten, ende den yuer, liefde, ende trou, die
binnen der Stad was voor den vvelstand des alghemey-
ne Vaderlands, ulieden alle gader soo v wonderbaerlijck van
de selfde vuyanden verlost heeft. De vwateren schier teghen
aller menschen me yninghe, soo hoogh heeft laten vloeyen, ende
de Stad ontset zijnde, vveerbinnen de oude ende behoerlijcke
palen ghetrocken heeft: een saeck daer God de Heer ten eeuvi-
ghen daghe af moet ghelooft ende ghedanckt zijn, ende hoe wel
dat dit selfde ontset voor desen beschreven, jae oock somtijds
speel-vvijis den volcke voor ghestelt is, soo heb ick nochtans dat
selfde claerder, ende meer naer de vvarachtighe geschiedenis, in
alles dat doenlijck is gheveest, vwillen voorts bringhen en la-
ten drucken, om dat den oprechten yuer, de volmaecte liefde,
ende trou, met de heerlijcke ende manlijcke stand vasticheyd, soo
vande Heeren Regeerders, als vande vrome Borgheren, al de
vvereld te meer mach bekend vworden, ende God daer voor al
om mach ghedanckt vworden. In dese Tragedi-Comedie, so men
haer mach noemen, heb ick al t' geen men eenichsins heeft konnen
Speel-

Speel-wijs stellen, nae de waerheyd by gebracht, hopende dat
 my sulcx niemand en sal kunnen qualijck af nemen, ende desen
 mijnen arbeyd en heb ick niemand liever oft beter wveten toe
 te eygenen als uvve E. die mijne ghebiedende Heeren zijt, ende
 onder de welcke ick nu eenen langhen tijd, soo stil ende vrede-
 lijck in mijn ballinschap gheleest heb, men siet den Almachtig-
 ghen God de deught ende bebulpsaemheyd die uvae E. aen alle
 vreemdelinghen ende ghevluchte lieden sijt bevrijssende, soo
 heerlijck, ende wel te rechten vergelden, daer af dat de ver-
 beteringhe van uvve E. stad genoetsaem ghetuygenis geeft.
 De Heere latet noch hoe langher, hoe meer, soo woorts varen
 tot Godes eere ende den ghemeynen stand des Vaderlands ten
 besten. Biddende mijne Erntfeste, Eeroverdige, Uuyse,
 Voorzienighe Heeren, desen mijnen gheringen arbeyd in danck
 te willen aen nemen: Ghegeven binnen de stad Leyden, op
 de Hoy-gracht desen eersten Januarij des jaers 1606.

By my uvve E. E. onderdanighe Dienaer
 en invvoonder uvver stad Leyden.

IACOB DVYM.

Tot den goetwillighen

Lefcr.

Wen twijfelen niet Beminde / seer
Doozienighe Lefcr / oft sommighe
en sullen meyné dat wy dit Ontset
van Leyden dooz een groote verme-
tenhepd in Dicht ghestelt hebben/
als ander haer werck verachtende:
maer wy verclaren rond uyt neen/
ende en weten niet hoe dat wy de
Poeten , die daer soo heerlijck af geschreven hebben ge-
noech loben ende pzijsen sullen / dan hebben nochtans
goet ghebonden tselfde eens op dese wijze voor te dra-
ghen dooz dien dat wy weten dat het voorgaende met
alle de vertooningen te moepelick valt voor de Speel-
ders, en dat beel vande vooznaemste stucken ende ghe-
schiedenissen alleenlick verhaelt/ende niet ghespeelt oft
geageert en worden. Soo dan yemand dit begheerden
Speel-vvijs dé volcke voor te stellen/sal moeten een groot
wijdte Tanneel, Raduys , oft Speel-vvaghén , ghemaect
worden/ende op d'een zijde/in den uystersten hoeck een
gedaente van een Stadt, het welck Leydn sal zijn/met
een poozte om uyt en in te gaen/ ende boben van binne
met eenen ganck om ober de vesten te sien en te spreken.
Op d'ander zijde teghen ober heel voorwaerts sal zijn
de kercke ende Dozp te Soeterwou/ daer men langhs
een becleedinghe sal maken van zepl doeck / logijssche
wijse/daer de Spaengnaerts ende haren aenhanck uyt
ende in comen sullen. Nu sal heel naer by Soeterwou
moeten

V

moeten ghemaectt worden de Schants te Lammien/
ende wat meer achterwaerts bykans by de Stadt de
Schants te Bol-huyfen. Welcke Schanffen men sal
maken van licht hout/revelers/oft anders lichte stockē
vierkantigh/onder met haken en oogghen vast/ende bo-
ven oock met haken in elckanderen sluytende /en moe-
ten met doeck van boven tot beneden becleedt zijn/ en
de gheschildert als aerde wallen ende sal dit ter aerden
blijven ligghen tot dat den tijd comt dat de Schanffen
ghemaectt worden / dan sy sullen achter moeten open
zijn/om uyt ende in te loopen. Den Wal vande Stad
van Leyden sal op d'een zijde oock moeten met lijnen
bekleedt worden op datmen tselfde laet neer vallen op
t'leste eer het ontset volkomen is. De rest als ooc het uyt
ende in comen / sal ghenoech verstaen worden uyt het
ghene dat op den kant van de volghende Comedie ge-
steld wordende gheteckent is. Maer de Capiteynen
vander stad moeten al Roode ende vvitte sluyders heb-
ben/die van des Princen zijde: Orainge, vvit, ende blau:
ende van Conincx wegghen heel roode, de kledinge sal
boozts sy selven wel vinden.

Verscheyden Perso-
nagien ende Men-
schen int spelen
ghebruycket.

Baldefo, Ouer-Veldbeer des Coninx.
Alonso, }
Carion, } Twee Hopluyden.
Eerste, Tweede, Derde, Vierde der
Borgheren.
Eerste, Tweede der Borgermeesteren.
Eenen Bode.
Eenen Boer.
Vander Does, }
Havix, } Hopluyde vā binne.
Eenen Soldaet van binnen.
Eenen Soldaet van buyten.
Eerste, Tweede vrou, elc met eē kind.
Twee Boodf-ghesellen.
Eenen Jonghen.
Louvys Boysot.
De Prins van Oraingnen.
Al de Borgherije t'samen.

Voor-reden oft Prologhe,

by den Dicht-stelder.

EN heel vvarachtich, maer schier ongelooflijc stuck
Sal ick behoorders u stellen hier voor ooghen,
Het schein eerst groot verdriet, maer naer een groot gbeluck,
T bleeck dat den goeden God, doch gheen sins woud gedooghen,
Den grooten bloed dorst daer men vyand naer siet pooghen,

Dat hy van Leyden die schoon Stad soud zijn gheproeft,
Men kan claer haren loff ter wereld niet verhooghen,
Van Spaens volck was sy te seer bonout en bedroeft,
Haer ghebrack van als, dat men ter nood behoeft,
Maer noch heeft God de Heer haer Willen wel bewaren:
Dat heden storm is, sulcx weer morgen lieflyck loeft,
Van alles moet ghedanck't zijn, den Heer der Heyscharen,
Spaengnaerden, Walen oock, en Duytschen die vergaeren
Rondom de schoone Stad, 't plat Land is gants te niet:
Den vyand en woud het Kind in de Wiegh niet sparen,
Zoo't nae den spaenschen Raed en sin al had gheschiet,
Maer dien trouwen God, diet al ter wereld siet:
Heeft Leyden wel beproeft, als men tgout doet int vyer claer,
Den vyand, hongher, pest, int hert een groot verdriet,
Quam haer al tsamen aen, en bleven wel schier dood daer:
Zes duysent, groot en cleyn, het spaensche volck toonden fier, haer:
Zy toonden groot gheweld, en deden haer veel spijt,
Iae sy besloten de stad, dwelck haer stond wel dier, naer.
De Heer hoorde haest van binnent groot ghecrijt,
Zy streden vroom voor Gods naem hoogh ghebenedijt:
Als de Machabeen oock daer deden sonder duchten,
Als Antiochus boos ontsteken zijnde volnijd:
Daer snel moest uyt het veld verloopen en wech vluchten,
En als Zenacherib voor Godes volck moest suchten,
De selve vrees die quam den spaengnaert oock aen boort,
Zeer schand'lijck vlood hy wech, alleen maer door gheruchten,

B

W 407

1007
Waer heeft men des ghelycx ter wereld oyt ghehoort:
O Leyden in u was goed liefd, trou, en accoort:
Men sagh den Spaengnaert voor u schudden en seer beven:
s' Lands vrijheyd socht ghy seer, en boven al Gods woort,
Men behoort u alom eer, prijs, en loffe te gheven,
Om u t'ontfetten word een cloecke daed bedreven,
t' Land heeft aen u oock trou, sorgh, liefd, en macht ghatoot,
God toonden boven al sijn jonst weerd hoogh verheven:
V' uroomheyd heeft hy u in uwen nood gheloont:
Der eeren cr oon ist, daer ghy met word ghecroont,
Met stilte, hoort, siet, swyght, wy sullen beginnen, t'spel,
Oft soo de waerheyd is, sult ghy haest bekennen, wel.

Vande eerste Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

*Baldeso comt uyt met vier Hoplieden, vvaer aff dat
de twee eerste spreken.*

Baldeso.

NAes' Conincx bevel goet, en des Commandeurs last,
Soo dient nu dese Stad in grooter eyl verrast,
O Leyden, Leyden stout, ghy sult nu moeten proevē
T'geen u aenstaenden is, ghy moeght u vvel bedroeven:
En schaemt u doch dat ghy den Coninc so veracht,
Voor goetheyt groot sult ghy nu proevē eens sijn macht,
Soo ghy u terstont niet vvil in sijn handen gheven
Het jonck kind inde vviēgh' magh schudden en vrij beven:
Soo ghy ons Conincx gnaed' dees reys niet en neemt aen,
Ten sal claer nu niet (alst u vvel leest deed') vergaen,
Graeff Lod' vviēck en sal u nu soo niet meer ontsetten,
Daer is niet inden vvegh, dat ons nu kan beletten
u te schoffieren snel, ghy vvord haest gants te niet.
Dus ghy Hoplieden cloeck vvel vlijtigh voor u siet,
Dat ghy u volck reed hebt om de Stad te omringhen,
En t'vvaer met allen goet, dat vvy terstont aevinghen
Haer te besetten vast, eert yemand vvord ghevvaer,
Als sy besloten ziin, dan hebbent vvy haest claer
VVant al dat eetbaer is sal haer terstont ontbreken,
Daer comt doch gheen ontset, tot Haerlem ist ghebleken
Sichem, en VVed', ghy sult tot Leyderdorp ziin thuys,
Van Vtrecht comen sy, die op de Goudsche fluys,

b ij

En

En Alphen, daer rond om haer voordeel sullen soecken,
 ALONS O Lopes sal hem eer yet lang vercloecken
 Om daer tot Soetervvou, int Dorp en in de Kerck
 Hem te beschanffen vast, tot Lammen een seer sterck
 gheveldigh Bolvverck, sal hy op de stroomen legghen,
 En Carion is reed (soo vvy't nu claer uyt segghen)
 Te comen trouliick aen, van Haerlem onse Stad
 Naer Valckenburg, Carvvijck, VVadding', aent Delsche pad:
 vvy sullen den Haegh selfs innemen naer ons haken,
 vvy sullen haer vvel so bang en soo benout maken:
 de Stad die blijfter claer, des scheidt al eenen moet,
 ghy vvord al tsamen rijk, hier is veel ghelt en goet
 Ten besten voor u volck, soo sy hartneckigh blijven,
 O Leyden, Leyden prat, vvy sullen u uyt drijven,
 den moetvvil vvord noch van u bitterlijck beclaeght.

Eerste der Hoplieden.

u vvoord o Veld-Heer cloeck my al te vvel behaeght,
 Mits dat ghy sorghe draeght, voor ons en alle Knechten,
 Tis reden dat elck vveer lust criecht om vroom te vechten,
 Als vvy van sulcken heer nu vvorden aengheleyt.

Balde so.

De Stad die moeder aen, dats nu int cort gheseyt,
 Cray sal gheen voghel zijn, ofr ick sal haer haest vvinnen,
 Sy sullen s' Coninx macht haest proeven en bekinnen,
 Het ghelster nu om goet, het cost haer al den hals.

Tweede der Hoplieden.

Daer en is gheen volck, in, en haer ghebreeckt van als,
 Sy moet claer haest ons ziin, sulcx en kan ons niet falen,
 de Spaengnaerts zijn te veel-de duytschen, ende VValen:
 Al tsamen seer cloeck volck, elck van ons isser een.

Balde so

6
Baldefo.

Is Haerlem niet gheraect in jammer en ghevveen,
Daer so veel Crijchslie cloeck en vroom volck vvas te vindē
vvar sal doch Leyden doen, oft haer veel ondervvinden,
Dat sy de poort op doen, en legghen t'hoofd in schoot.

Eerste der Hoplieden.

Laet haer hartneckigh ziin, ten heeft doch al gheen noot,
Sy moet haest vvel ons ziin, al soud' ick t'leven laten,
Maer ten sal gheen nood doen, vvie comt haer doch te baten,
t'Land is te seer besvvaert, haer macht is veel te cleyn.

Tvveede der Hoplieden,

En die arm is en heeft gheen vrienden int ghemeyn,
Den Moker-heyschen slach heeft haer hoop al benomen,
En ick en tvvijfel niet, so haest vvy daer voor comen,
De sleutels vvorden ons ras int ghemoet ghebrocht.

Baldefo.

VVy sullen ons nu dan gaen maken op den tocht,
En snel de Stad int rond' vvel dicht nu besluyten heel
Miin vrome Hoplic t'is niet van nood' te uyten heel
Den last die ick nu heb, vvant ghy hem seer vvel vveet,
En ick en tvvijfel niet oft ghy ziit al ghereect,
Naer s'Conincx bevel nu terstont te veld' te trecken.

Eerste der Hoplieden.

Heer ghy en derft ons niet tot vechten meer vervvecken,
Noch oock met vvorden schoon hier maken lanck verhael,
vvy ziin tot uyven dienst doch ghereed al te mael,
Als ghy ons maer last gheeft, doet ghy ons hert verblijden.

Tvveede der Hoplieden.

Elck een van ons heeft vrij hert en sin om te strijden,

Voor onsen Coninck, oft last-hebben d' Overheyt,
vvan int beginnen niet, maer int eynd' des prijs leyt,
Des vwillen vvy ons al cloeckmoedich int veld roonen.

Baldeso.

En tvvijffelt oock niet oft den Coninck valt vvel loonen,
Die rijck en machtich is, en tCrijchsvolck veel goets jont,
Des gaen vvy cloeck int veld ghebruycken ons terstont,
Ter vvijl dat daer hoop is de Stad nu t'ontschaken,, haest,
Oms voorstel fullen sy al tsamen nu smaken,, haest.

Gaen al
in.

Vande eerste Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

Eerste, Tweede, Derde, Vierde der Borgheren.

Eerste.

O VVreeden spaenschen raed, vol nijds, en bitterhedē,
Hoe qualick moghen de vreedsame zijn met vreden:
Ghy baert noch over al, den fellen Iudas aert,
Gods leden vvorden van u nerghens niet ghespaert,
Ten is u niet ghenoegh dat ghy ons quaemt bedroeven
Gheleden maenden ses, ghy vvilt nu noch eens proeven:
Oft u ghelucken vvoud, en ons vervvinnen kost.

Dij Bor-
gheren co-
men uyt
sonder ge-
weir.

Tweede.

In't bloed-vergieten heeft hy sonderlinghen loft,
Hy en vveet anders niet, hy hevet al ter deggen,
Nu dat Graeff Lod' vvijck van hem, eylaes, is ghesleghen,
Hem denckt hy hevet Land, van nu in sijn gheveld,

Oms

Om dat hy meynt heel te zijn meester van het veld,
Hy acht dat elck hem sal de sleutels teghen bringhen.

Derde.

Sy meynen ons als d'Indianen te bedvvinghen,
vvy zijn soo niet vervaert, vvy hopen in den Heer,
vvy achten kleyn al ist dat sy sterck zijn opt Meer
Van Amsterdam gheseylt, om naer dees stad te komen.

Eerste.

Al zijn sy groot ghetal, sulcx en doet ons niet schromen,
Laer haer aencomen vrij, van Zuyd, VVest, Noord, oft Oost,
vvy hebben eenen God, die is den hoogsten troost,
Siin Princelijcke G'nacd', en s' Lands ghemeyne Staten:
En sullen ons claer niet in onsen nood verlaten,
Regèerders hebben vvy die vroom, vvijs, ende vroed zijn,
Die't Land in als voorstaen met een recht ghemoet sijn,
En ons alle gaer oock in rechter trou beminnen.

Tvveede.

Maer onsen vyand naest, vvy hebben gheen volck binnen,
Cleyne voorraet hebben vvy, ons stad is oock seer svvack,
Den hongher als hy comt is een al te svvaer pack,
Sy sullen doch terstont ons stroomen heel besluyten.

Derden.

uyt al dat ghy hier seght, en mach gants gheen vrees spruyten
Veel liever in Gods hand, dan in ons vyands macht,
Al ons gelt en goet, ick voorvvaer heel luttel acht,
vvy moeten voor Gods eer oock leven en vrij sterven.

Eerste.

vvy souden claer al te groot een oneer vervverven,
Dat vvy vergaten ons beloofde trou, en eed,
Voor Gods vvoord, en de stad, ben ick te sterven reed,

Ick

Ick seght vrijmoedich uyt, sal metter daed noch blijcken.

Den vierden der Borgheren.

Goe mannen ghy en moeght niet langher hier staen kijckē
Den vyand comt te nae, hy is tot Leyderdorp,
Hier buyten des stads poort, juyft ontrent eenen vvorp,
Light Capiteyn Andries, die uyt stad vvas ghesonden,
Hy leyt daer al steen dood, hy heeft het liif vol vvonden,
Den Spaengnaert die heeft hem daer stil by nacht gheleyt.

Derden.

Laet haer aen comen vrij, het vechten my vvel greyt,
Nu gae ick naer tvverck, ick sal my naer t' vechten stellen,
Den vyand hoop ick noch so dapperliick te quellen,
Om prijs en eer, sal ick my quitten als een man.

Tvveeden.

En ick sal daer oock vrij toe doen al dat ick kan,
Miin lijf vvil ick voor t' Land en de Stad te pand' setten,
Ick sal miin zvaert noch so op spaingnaerts huyl doē vvettē
Maer treckt den vyand niet naer t'Soutervvouch ghevvest?

Vierden.

Ba, jae ghy kont hem vvel sien trecken van stads vvest,
Langs door de VVeypoort naer het dorp van Soetervvoude,
Den Borgher om sulcx niet, so ick sagh, en verfloude,
Elck een is vvel ghetroost door sijns Genaden brieff,
de Heeren maken vast tot stads, en ons gherieff,
Seer veel fraye vvetten goet, daer elck hem moet nae richten.

Eersten.

dat ick hoor, is al goet, t'hert sockt niet dan te vichten,
Alst met den Spaengnaert is, so ben ick haest gherust.

Tvveeden.

Voor vvijf en kinders vvil ick strijden cloeck met lust,

VWant

10
Want de bloed-honden boos die soudent al vernielen.

Derden.

Sy quamen hier te Land' als arm beroyde fielen,
Maer elck ghelijckt nu schier een Heer, en grooten dom.

Vierden.

Groot gheveld en moetyvil gaet onder haer nu om,
Sy soecken ons met cracht arm slaven naer te maken.

Eerste.

Dat is haer trachten al, tis daer naer dat sy haken,
Maer liever vecht ick tot de letste druppel bloets.

Tweeden.

Al heb ick niet veel ghelts, al heb ick niet veel goets,
Noch vvil ick als een held daer miine craegh aen vvaghen.

Derden.

Ick en vvil nergkens aff veel pochen noch roem draghen,
Ick prijs de daed, alst comt, dat is het recht beduyt.

Vierden.

Hoort, luyftert al vvcl toe, my dunckt dat tclocxken luyt,
Gaen vvyl, t' hert begint my int lijf te verquicken,, blij,
Tis tijd dat elck hem in de vvapen gaet schicken,, vrij:

Daerwore
een cloexke
gheluyd en
gaen al in.

c

Vande

Vande tweede Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

Baldeso, Eerste, Tweede der Hoptieden, Eenem bode.

Baldeso.

Baldeso
met de
Hoptiede
come myt.

HOplieden ghy siet nu den moetvil vander Stad,
Sy houden haer als voor, noch crijghel en heel prat,
Ick en had sulcx voorvaer alsoo niet voorgenomen
Ick docht sy ghevent op, als vvy daer slechts voor comen,
Maer tis van my ghemist, sy zijn van and'ren sin,
Het gheeft my vvonder, mits sy gheen volck hebben in,
Sy passen soo't vvel schijnt op Coninck niet met allen,
Crijgh' ick haer, ick vvved sy beralen eens de ballen,
Maer door vvat middel doch, ick bid gheeft goeden raet.

Eerste der Hoptieden.

Ick soud' de stad terstont beschieten, vroegh en laet,
jae met een groot ghevvelt soud' ick haer overloopen,
Nu sy ziin sonder volck, sy moetent vvel becoopen:
Een die barmhertich is vvord selden hier gheert.

Baldeso.

Dat cost groot volck en ghelt, sulcx Haerlem ons vvel leert,
En de stad Alckmaer oock, t'mach ons seer vvel ghedincken,
Niet gheeren en sie ick de goed' Soldaten crincken,
Daer zijnder claer seer veel ghebleven in den loop,
Ick meyn vvel Leyden noch te crijghen beter coop,
Ick hoop te bringhen haer, soet met list int benouven.

Tweede

22

Tweede der Hoptieden.

Ick prijs beloven veel, maer niet oft luttel houven
Op't hooghsten zveeren stijff, by dir, en by dat cruys,
En springhen daer met om, als de Cat mette Muys,
Men hoort van sulck volck, niet een onder haer te sparen.

Baldefo.

Eerst hebben, maer vvil ick u den sin recht verclaren,
Van't gheen ick nu voor heb, dat oock best dient ghedaen,
Verscheyden brieven heb ick, die haer doen vermaen,
Dat sy als vvel bedacht, haer in ons handen gheven,
Sy zinn van seer goet volck, Lief-hebbers, som gheschreven,
En eenen van my selfs, vol seems en vvoorden schoon,
Ick jon' haer noch ghenaed, jac noch eer, priis, en loon,
Soo de Stad hooren vvilt, so gaet het naer miin vvenschen,

Eerste der Hoptieden.

Doen sy't oock niet, so zinn verdoolde blinde menschen,
Ghy doet haer veel te veel, dat seg' ick hier recht uyt,
En hooren sy nu niet, ick en gheef niet een duy
Voor haer lijf, en haer goet, sy vvaren vvel straf vvaerdich.

Baldefo.

VVaer zijt ghy Bode, comt siet dat ghy u maeckt vaerdich,
Bestelt dees brieven doch met loof heyd in Stad snel,
Seght het Ghemeynt veel goets, dat sy ons te bat vvel
Van ons belofren al, claer moghen vrij ghelooven.

*De Bode
comt uyt.*

Den bode.

Heer Overst' ick salt doen, maer ick sorgh als de dooven
En sullen sy niet eens aenhooren miin slecht vvoort,
Ick volbring' miinen last in als, soo't vvel behoort,
O Heeru goetheyd sal ick vvel ter deggen prijsen.

c ij

Baldefo

Baldeso.

Vvel Bode, doet dat vrij. aen u sal ick bevijfen
Mijn jonste groot, gaet dan maeckt u cloeck by de vverck.

Eerste der Hoptlieden.

Haer macht is doch heel cleyn, en haer stad te onsterck,
Sy moeten voorvvaer vvel, daer is gheen troost voor handen
Sy comen doch gheheel te niet met grooter schanden,
Soo sy des Conincx vvil voor dees reys niet en doen.

Baldeso.

Sy en ziin so stout niet, ick acht haer niet so koen,
Sy ziin doch als den visch int net heel vast besloten,
De Stroomen ziin besett, Leydschen-Dam, en Voorschoten,
De Goudsche Sluys, d' incomst oock van 't Meyr inde Kaegh,
Ick heb oock met veel volcx besett des Graven-Haegh,
En rond om comen vvy oock elcken dagh vvat naerder.

Bode.

Nu Heer, ick gae dan heen, nu t'avond alst vvord spader,
So volbring' ick den last, by daegh ist my te heer,
Ick hoop te criighen haest goed' antvvoord en bescheet,
Ick segh vvee haer, soo sy met onsen Veld-Heer gecken.

Gacrit.

Baldeso.

Vervvachtend' antvvoord, laet ons van hier vvat vertrecken,
En vvijlijck ons in als beraden op ons stuck,
Dat vvy dees stad soo fray haest cregghen, vvaer gheluck,
En sonder verlies van volck, en oock veel schade, groot,
Gae alst. Doen sy't niet, ick ontseg haer al mijn ghenade,, bloot.

Vande

14

Vande twee de Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

*Eerste, Tweede der Borgermeesteren, Eerste, Tweede,
Derde der Borgheren.*

Eerste der Borgheren.

D It is de tweede reys dat ons den nood aen comt,
Al is den moet vvat groot, t' hert nochtans somtijds
schromt,

Des vyands vvreetheyd zijn vvy somtijds bedinckende,
En vrees voor honghers nood, is het hert seer crinckende,
En Vrouwen, Kinders oock, verstercken onsen rou,
Elck stelt het quaefte voor, en meesten deel mits nou
Hier ontrent onse stad de sterckten ziin verloren,
de Goudsche-sluys, de Schants, die d' Engelsch volc stont vorē
Is in des vyands hand, tot Noordvijck desghelijck,
De Knechten hebben oock by t' stad aen den Rhijn-Dijck,
vvel ghemeynt al vvat vreemds, schier verraet aen te richten.

Tweede der borgheren.

vvat hoort men van haer, die daer buyten zijn al dichten,
Veel brieven soet, om ons te bringhen in den strick,
Sy dreyghen vyer en vlam, in eenen ooghenblick
Ist groote ghenaed', die sy ons vveer voorgaen stellen.

Derden der borgheren.

vvat doen sy anders dan dat sy haer selven quellen,
v vant sy en crijghen ons niet dan met groote cracht,
vvy vwillen liever al daer vallen in Gods macht,
Dan inde vvreede hand des bloed-honds ons te gheven.

De Bor-
gers comē
uyt met
haer ghe-
weir.

Eerste der borgheren.

Tis vvaer dat den Prins van Orangnen heeft gheschreven,
Hy en verlaet ons niet, nu noch tot gheener tijd,
De Heeren Staten oock die vvenden haren vlijd,
Om ons in tijd des noots, het ontset te besorghen,
En God die t'vyands vvil en hert, niet is verborghen,
Sal ons behulpich ziin als hy meer heeft ghedaen,
Maer siet ons Overheyd, die comt hier juyft ghegaen,
Daer is gheen tvvijfel aen, of tis om druxx versoeten.

Twée
Borgher-
meesteren
comē int.

Eerste der borghermeeſteren.

vvy zijn seer blij, dat vvy ons Borghers hier ontmoeten,
Om tot standvasticheyt, en tot een manlick hert
u te vermanen nu, en vreesst noch nood, noch smert,
Al vvord ghy nu aenfocht, door veel verscheyden brieven,
Sy fluyten soet, en ziin soo't schiint om u believen:
Maer het is verr' van daer, bedenckt u doch op als,
ghy kent haer boos ghemoed, en haer hert loos en vals,
vvelck op veel plaetsen is in onsen tijd ghebleken.

Tvveede der borghermeeſteren.

De stad van Mech'len vveet van tSpaenssch bedrijf te spreke,
Daer Geestlick, VVeerlick oock, seer besorgt voor misval,
Duck Dalfint ghemoet ginck, met Cruys, en Vanen al,
Elck een bad om ghenaed', men brocht de sleutels teghen,
En Zutphen vveet oock vvcl, vvat ghenaed' dat sy creghen,
Dat thien mael min mislaen oft missyeyt had als vvy.

Eerste der borghermeeſteren.

Al vvaſt dat Narden bad om ghenaed', ginckt doch vrij?
Och! t'quam al om den hals, dat mannelick vvas bevonden,
T'vas eē bedroefde moord, ghy spaensche snoo bloethondē
u vvreetheyd is ghenoegh tot Haerlem oock gheproeft:
Sy hoopten vvcl ghenaed' maer bleven heel bedroeft,

76
Soo menich Crijchs-knecht vroō moest tlevē daer verliefen,
Den vvreedē spaenschen aert, doet tyranni verkiesen,
De vroomste Borghers meest ziin int verdriet ghebrocht.

Tvveede der borghermeeſteren.

Maer Almaer in als cloeck heeft d'uyterſten verſocht,
T'heeft den Tyran ſeer vvreed daer vvederſtaen vrijmoedich
Dus laet ons oock als ſy, te ſamen vveſen ſpoedich,
En voor het ghemeyn-beſt, haer in als volghen naer,
Iae liever al ghevvaeght, lijfen goet, nood en vaer,
Dan vvillens nu te zijn haer Dienaers en arm ſlaven.

Eerſte der borghermeeſteren.

Noyt voeren ſy doch vvēl, die hem tot haer op gaven,
vvat ſy beloven doch, en houden gants gheen vvooort,
Voortbringhen ſouden ſy een vvreetheyd noyt ghehoort,
Dat ſy met macht oft liſt ons quamen eens te boven,
Het jonckſt onnoſel kind en ſoud't hem niet beloven,
vvij hebben haer vervvacht, en van ons ſtad ghekeert,
Des dobbel is den haed, haer vvreedheyt is vermeerct,
Ons te vermoorden al, is het beſt dat ſy vvenſchen.

Eerſte der borgheren.

Tvvaer ons te groote ſchand, en laſter voor de menſchen,
Dat vvij min deden als Almaer, ons naebuer ſtad,
Eer en trou, gaet al verr' te boven, tgoet en ſchat,
Veel liever ſterven al, dan onſen eed vergheten,
Iſt niet ſoo lieve Broers?

Tvveede en Derden der borgheren.

Iaet, jaet:

Tvveede der borghermeeſteren.

Tis goet dat vvij't vveten,
Dat ghy Ghemeynte voor Stads beſt ſoo zijt gheſint,
Dat ghy u, en ons eer, en s' Lands vvēlſtand bemint,

Tis

Tis voorvvaer voor ons al een groote verblijdinghe,
Eerste der Borghermeeſteren.

En dan Gods vvoord, vvaer aff dat vvy doen belijdinghe,
Moet ons ter herten gaen, meer dan het tijddijck goet,
Dvvelck nu een oorſaeck is dat Spaenſch volck ſoo vervvoet,
Naer ons lijf, en goet raest, met ghevveld oft met liſten.

Tvveede der borghermeeſteren.

Sy achten' even goet, tſy Geuſen, oft Papiſten,
Als ſy haer Tyranni doen eenich vvederſtand,
t'Heeftin Granaten, en in't Indiaenſche land,
En die van Trinita alom vvel ghebleken daer,
Al vviſtmen oock van gheen Religi te ſpreken daer :
Ziin ſy niet gheraect noch int alder ſvvaerſt' verdriet,
Ziin daer ter vverelt vvel meer moorden oyt gheſchiet ?
D'onnooſel menſchen al die moeftent ſeer bequelen.

Eerste der borghermeeſteren.

Den Spaengnaert dat hy cond' ſoud' ons al tſelfde ſpelen.
O vrome Borghers ſulcx al vaſt int herte prent,
u Dochters, Vrouvven oock die bleven al gheſchent,
vvaer ons aenſtaende leed vvel eens t'overdincken.

Tvveede der borgheren.

Het meeft dat ons den moed als nu ter tijd doet ſincken,
Is op de Moker-hey, den ſeer bedroefden ſlagh,
Graeff Lodvviycx verlies groot, ſmert ons noch al den dagh,
vvie dat van ons vvas, in ſijn ontſet elck een hoopten,
Hy vvas raſch byder hand, als de ſaeck voor t' Land noopten,
Des zijn vvy noch bedroeft, om ſulck een vromen held.

Eerste der borghermeeſteren.

Mijn lieve Borghers, vveeft daer om ſoo niet ontſfeld,
vvy hebben God voor ons, laet ons hem al aenhanghen,
vvy hebben vanden Prins oock tijding' goet ontſanghen,

Hy

18
Hy heeft ons vvel ghetrooft met eenen trouwen brief.

Derden der borgheren.

Daer en vvaer voor ons niet soo aenghenaem en lief,
Als hem te hooren eens int openbaer te lesen,
Het soud' ons herten al verquicken en ghenesen,
Veel souden onder ons int hooren scheppen vreucht.

Tvveede der Borghermeeſteren.

Nu, vvel aen dan, om dat elck van u ſy verheucht,
Sult ghy hem moghen nu hier al aenſien en hooren,
En luyſtert al vvel roe, met goed verſtand en ooren.

Hier leeft hy den Brief.

Erntfeſt', VViſje, ſeer Voordachte Heeren, Schout,
Borgmeeſters ende Raed, oock Hoplie cloeck en ſtout,
Gheen tvvijfel en heb ick van u ſeer goed' gheſintheyt,
Ick vveet dat d'ooghen u verlicht zijn van d'oud blindheyd,
Ghelijck ghy over ſes maend leden hebt ghetoont
En die volſtandich blijft (ſoo ghy vveet) vword ghecroont,
Ick heb ghevonden goet u ernſtlick te verſoeken,
Dat ghy tot vvelvaertſſ' Lands, en u ſelfs Stads vercloecken,
Terſtont vertrecken doet, elck een die u vreemd ſy,
Maeckt u van Bedelaers, onnutte menſchen vry,
Doet alle crancken die onvveerbaer zijn, vertrecken,
Soeckt boven al doch raed, dat d'eetbaer vvaer mach ſtreckē,
Op dat ghy't houden moeght, voor eenen cleynen tijt
Van maer drij maenden lanck, vvy ſullen onſen blijt
En ons beſt doen, om u daer ontrent te ontſetten,
De Heeren Staten s' Lands van nu op middel letten,
Om u haeft by te ſtaen, in uvven meeſten nood,

Betrout

Betrout haer vvel vast toe, dat sy tot in den dood
u gheensins sullen nu, noch nimmermeer verlaten,
Denckt op u eer, en eed, vvilt trou ter herten vaten,
Daer ghy met haer nu zijt vast onderling' verplich,
Van d' Enghels volck ben ick van nu al onderticht,
Maer en vvilt daer om doch int minsten niet verflouven,
VVilt cloecklick u selfs Stad, en t'heele Land behouven,
Ghy krijght voorvvaer hier door den alder grootsten naem,
u cloeckheyt is bekend, noch meerder vvord u faem,
Sooghy u manlick draeght, en volbringt ons begeeren,
Eer ghy sout te niet gaen, vvil liever claer ontbeeren
De leste druppel bloeds, die ick voor u en t' Land
Te storten ghereed ben, en tot u onderstand:
Dat kenne Godt die u een Leeus hert geeft seer crachtich
Gheschreven uyt stad Dort, by my u vrind vvarachtich,
Des neemt al tgheen dat ick vermach, int goede,, soet,
Den Heer der Heeren neem u in sijn hoede,, goet.

Eerste der borgheren.

Die brieven zijn voorvvaer vvel het aenhooren vvaerdich,
De Heeren dancken vvy, die t'onfen dienst zijt vvaerdich,
Om die te toonen ons, en haer te laten sien.

Tweede der borgheren.

T'hert is nu heel verquickt, een man is nu vvel thien,
Nu vvy vast vveten dat vvy sullen trooft vervveren.

Derden der borgheren.

Elck een sal voor de Stad seer gheeren ist nood sterven,
Ons Overheyt in als tot den dood zijn ghetrou,
VVel vast verskert dat den Spaengnaert ons al sou
vernienlen gheheel, condhy ons slechts eens verneften.

Tweede der Borghermeeſteren.

VVy hebben gants gheen nood als beyvaert zijn ons vvesten,
Nceent

Neemt Godt altijd tot hulp in al het Crijchs gherucht,
Hy is doch onsen schilt, en in nood ons toevlucht,
Des gaen vvy nu voorfaen de Stad, Vrou, en ons Kinderen,
Isonten Godt met ons, vvie can ons doch hinderen.

Wat al in.

Vande derde Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

Eenen Bode, Baldeso, Alonso, Carion, Eenen Boer.

De Bode.

Tot tvvee reys toe ben ick nu in stad ghevveest, hier,
Maer niet veel uytghericht, en voorvvaer ick vveest,,
schier,

De Bode
comt op
d'een sijde
myt ende
Waldeso
op de an-
der sijde.

Als ick de cloeckheydt sie, van Borghers en de Heeren,
Baldeso roemt hem seer, maer mach nae huys keeren,
vvant vvat hy doet, tis voor een doofmans deur gheclopt,
Hy schrijft al vvat hy vvil, elck een zijn ooren stopt,
Sy blijven even hert, sy nievers nae en vraghen,
verscheyden brieven heb ick van Baldeus ghedraghen
van die sijn vrienden zijn, beminders van tSpaensch Hof,
voorvvaer sy achten haer veel minder dan licht stof,
Oft eenen slechten vvind, tsal hem te seer verdrieten.

Baldeso.

De Bode
comt wat
naerder.

vvel Bode hoe salt zijn, vvat vvillen sy ghenieten,
Ghenaed, oft moer ick nu het hartsten bestaen,, snel.

De bode.

Heer Overst' ick heb claer mijn besten ghedaen,, vvel.
Maer het is een hart volck, sy vvillen gants niet hooren,

d ij vvat

Vvat ist ofr ghy veel schrijft, tis niet dan moeyt verloren,
Sy blijven doch in als seer hertneckigh en slijf.

Baldefo.

Maer vvat antvvoorden sy? vvat is doch haer bedrijs?
En vvilden sy u niet een letter gheschrifts gheven?

De bode.

Sy lange eenē brief. Sy hebben aen u Heer, oock desen Brieff gheschreven,
Het is seer veel pampiers, maer met seer cleyn bescheet.

Baldefo.

Sy ont- VVats dit, het is Latijn, tvvelck ick gants niet en vveet,
sluyt twee oft diij
reysen eer
hy schrijft
vind. Ghv Bode vvilt ons hier aff het recht verstand uyten.

De bode.

Sy segghen daer met Heer, soo elck seer soet hoort sluyten
Den Voghelaer om het ghedierte in het net
Te krijghen, en daer naer alst vvcl minst daer op let,
Als de Cat met de Muys bedriegh'lick om te springhen,
So meynt den Spaengnaert oock, dats tlied dat sy nu singhen,
En sy verfoyen seer met laster, schand, en smaed',
Haer die met schrijven daer, aen bieden veel ghenaed',
En haer nochtans int claer te stellen leelick schamen,
Tsy haer handteecken, oft haer oude Duytsche namen,
Dit leynt haer al int hoeft, hier met zijn sy ghequelt.

Baldefo.

Nu Leyden ick sie vvcl, ghy vervvacht ons ghevvelt,
Maer u hooghmoedich hert, dat salt naer noch bequelen,
T'gheen u aenstaende is, can ick niet langher helen,
VVant Narden en is noyt sulck een groot leed gheschiet,
Als u ghebeuren sal, noch al veel meer verdriet,
Als d'Indiaensche oyt in haer groot Land gheburden,
Zurphen, en Haerlem oock, soo deirlick noyt en treuden
Als ghy o Leyden sult, en dat in corter tijt.

Den

Den bode.

Ick raed' eerst hebben Heer, en doen dan allen spijt,
Niet goet en ist, de huyd van den Beyr te vercoopen
Eer hy ghevanghen is, dat anders sal afloopen,
Is vvel haer meyning' claer, sy en zijn niet verbaest.

Baldefo.

Ick gheloof dat het volck sot is, oft dat het raest,
V Wat vwillen sy haer macht doch teghen s' Conincx setten,
V Vilt al te samen vrij vvel op mijn vvoorden letten,
Ick zveer dat Son oft Maen, sal gheven gheen en schijn,
Oft Leyden de schoon Stad, sal haest verloren zijn,
Ick zveer by hals en bloed, en alle dierbaer panden
Dat de Stad eer yet lang' sal zijn in s' Conincx handen,
Cray sal gheen voghel zijn, oft sy krijght haest haer deel.

Alonso.

Als Ierusalem vvoud' ick haer vernielen heel,
Niet eenen steen vvoud' ick op malcander laten.

Baldefo.

Als haer den nood hart dringt, salt bidden haer niet baten,
O Leyden, Leyden, ghy hebt het mes op de keel,
Ghy en hebt schier noch broot, noch graë, noch eenich meel
En noch dorft ghy soo stout en soo vermeetlick spreken,
Tis met u al ghedaen, ghy blijfter nu opt lest :
Sa mijn Hoplieden cloeck, elck een doe nu zijn best,
En naerdert de Stad met Loop-graven en met Schanssen.
En doet de Boeren oock, al naer u pijpe danssen,
Doet haer u bringhen aen veel zoyen, aerd', en rijs.

Carion.

Heer Overst', my dunckt naer mijn verstand en advijs,
Datmen tot Lammen moet een stercke Schans doen maken,
Om soo de Borghers al d'uytloopen te doen staken

En te beletten haer vaert, van den Delfsche stroom,
En ander plaetsen meer, dat daer niet in en coom,
Alsaen de Merbrug, en de Poelbrug, en meer steden.

Baldeso.

Ick bevind sulcx seer goet, en tis oock meer dan reden,
Tot Lammen gheef ick u Alonso Lopes last,
Maeckt daer een cloecke Schants, die vvel sterck is en vast,
En Carion, ghy moet om de Stad heel te dvinghen,
Aen de Bos huysche Sluys, soo veel te vveghe bringhen,
Dat ghy een cleyn Schants maeckt, die vvel bevaren doet,
Elck een doe vrij sijn best, vvilt oock niet sparen t'bloet
Van al dees Ketters boos, ten zijn maer trotsche boeven,
Ick sal haer op veel meer ghevvesten gaen beproeven,
Besluyten haer vvel nau, en doen al dat ick can.

Baldeso
ende Boer
de gaē in.

Den bode.

Ghy moet vvel toefien, elck is binnen een cloeck man,
Sy sullent haer vrij niet in haer hand laten steken.

Baldeso.

Sy moeten voort, oft tsal my aen mijn macht ontbreken,
Maeckt ghy u Schantschen dan, ick gae eens nae den Haegh,
En niemand en zy doch in t'Coninck dienst te traegh,
Tis onsen Coninck claer, die vvy ons trou zijn schuldich,
Hy verlaet hem op ons, en den dienst menichfuldich,
Doch vvat ghy voor hem doet, t'vvord u vergouven,, snel,
Dus den ghegheven last, vvilt al onthouven,, vvel.

Alonso.

De Boeren moet ick nu te hals, en ter deegh straffen,
Sy moeten tot de Schants raed soecken, en ghelt schaffen,
Oft cluppel soud' troef zijn, sy moeten haest int vverck,
De Schants moet ick vvel vast gaen maken, en vvel sterck,
Op dat die van der Stad daer gants niet aen en hebben,

Ick

Ick ved die my comt aen boort, krijght vvat op sijn rebben, *Hy gaet in.*
Het zy te vwater, oft te land, ick seght ghevvis.

Carion.

Aen mijnen cant leyd de roed' oock al in de pis,
VVy sullen vrij noch eens d'een d'ander dapper groeten,
Ick hoop haer eens op den Dijck met mijn volc t'ontmoetē,
Maer tis vrij al cloeck volck, die vvel verstaen haer stuck,
Die stoute, soo men seyt, die krijghen meest t'gheluck,
Dat daer af com' dat vvil, ick salt gaen cloecklick vvaghen,
De Boeren moeten nu al de ghereedschap draghen,
v vant door hulp vā veel, gaet dyvere vvel voort int gemeyn,
En die den Boer spaert, doet sy selven meest te cleyn. *Gaet in.*

Alonso te Lammen.

Dees plaets is seer bequaē, daer dees tvvee stroomē scheidē *Alonso*
Het besteck maect sy selfs, vvat vvillen vvy lang beyden, *comt nye*
Laet ons daer vallen aen, ghy Crijchslie hebt vvēl acht *me eē*
Op het uytcomen, vvant ick beveel u de vvacht, *deel Doe*
VVy sullen hier ter vvijl, het vverck seer lustich elaren, *renen sol*
Sa, sa, ghy mannen, vvilt u leden gheensins sparen, *daren.*
Ofr desen cluppel zvaer, krijght ghy om uven hals, *De solda*
Sa, bringht vvel zoyen by, haelt rijs, aerd', en van als, *ten houdē*
VVel schelm, blijft ghy daer, so heel luy en leegh staen kijc- *de wacht.*
Flux, maect u terstont voort, en ghy van desghelijcken, *Hy spreekt*
Sa, bringht ons van als, haelt ghereetschap meer aen boort, *de Doe*
Voorvvaer dat gaet vvel toe, ey dit vverck gaet vvel voort, *ren aen.*
Dit vvord een cloecke Schants, die de Stad sal benouven,
Laet comen nu die vvil, ick hoop haer vvel te houven, *En hef*
Comt al te vwater vrij, comt vrij oock al te land, *sende ge*
Die my nu yet doen vvil, salt doch bestaen met schand', *schilderde*
Tis vvel naer mijnen sin, tis oock al vvel ter degghen, *Schant*
Comt trect ghy nu daer in, houd vvacht als Crijchslie plegen *op.*
Schuylt

De solda- Schuyt daer yet, maeckt alarm, ick sal met een ghedruys
ten tree- u comen haest te hulp, ghy Boeren treckt naer huys,
ten inde Als ick u van doen heb, sal ick u vveer doen halen.
Schantz.

Een van de boeren.

En sal ons niemand Heer, van dit groot vverck betalen,
En sullens vvy arm Lien niet hebben gants te bat.

Alonso.

VWat soud' ghy hebben doch, neemt eenen voet int gat,
ghy schelm, dorst ghy eē vvoord noch kickē oft noch roeren.

Den Boer.

Spreect De droes moet alsulck volck vvech in de locht haest voeren,
reghen sy Sy laten ons doch niet, tis ons ontnomen al,
selven. VVy hebben schier noch Paert, noch Koey op onsen stal,
En vvat sy ons al doen, vvy moeten noch stil zvvijghen,
De Boe- VVy bidden Godt, dat sy haest haren loon al krijghen.

ren gaen
in.

Alonso.

Nu Crijch slie, ick gae vveer naer mijn Kerck t' Soetervvovv,
En nemen vvat mijn rust, de vvacht ick u betrou,
Siet doch cloeck in den vvind, in als doch uvven vliit vvend,
Gaet in. Die onsen Coninck dient, den loon naer metter tiid kend.

Carion.

Comt uyt Tis meer dan tiid, dat ick mijn vverck oock haest beginne,
met Doe- Dit is de plaetf, de brug die ick bequaemste kinne,
ren en Aen de Boshuysche Sluys, soo ick creegh het bevel:
Soldaer. Sa, comt met reedfchap by, elck een spoey hem doch snel,
VVant de Schantz moet hier nu met grooter haest ghe-
macckt,, ziin, (ziin,
En niemant scheyder af, d'vverck en mach niet gheftaectt,,
vverckt doch al stil en dier, dat niemand vvord ghevvaert,
Tsal binnen een uer oft tyvee al heel vvesen claer,
Ick vvved, die van der stad die criighen langhe neusen.

Sa mannen vveest doch cloeck, houd u int vverck als Reusen,
 T'behaeght my al seer vvel, t'sal oock haest zijn ghedaen,
 De Stad sal door dees Schants seer qualick zijn daer aen,
 Haer beesten sullen claer seer grooten nood nu lijden,
 Hy, dats cloeck volck, ghy doet miin hert int lijf verblijden,
 T'sal nu voorvvaer vvel ziin, d'vverck is naer miinen sin,
 Sa Crijchslie, een deel van u trecken daer nu in,
 Op der VVaddinghen schants sult ghy my altijd vinden,
 Soo u yet over comt, vvy staen u by als vrinden,
 Gheensins en sal ick u verlaten inden nood,
 Laet ons den Coninck doch ghetrou zijn totter dood,
 Houd u als mannen cloeck, als Crijchslie hoogh van vvaerdē
 En ghy huys-volck, gaet ghy oock t'samen uvver vaerden,
 Dat ghy te doen hebt, is voor desen tijd volbrocht.

Enheffen
 de geschil-
 derde
 Schants
 op.

De solda-
 ten trecke
 in de
 Schants

Een vande boeren.

Heer Hopman, nu elck een soo vliitigh heeft ghevvrocht,
 En sullen vvy gants niet voor al ons vvercken hebben.

Carion.

vvat begheert ghy, segt doch, jae den stock op u rebben,
 Dus pact u ras van hier, oft ick com' u te keer.

Hy gaet
 in.

Den boer.

Tis al van t' selfde volck, ick bid ons lieven Heer,
 Dat daer niet een af com, maer vergaen al met schanden,
 Al souden sy op't land, ons huys, en hoff af branden.

Gaet al in.

Vande derde Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

*Eerste, Tweede, Derde der Borgheren, Eerste,
Tweede der Borgermeesteren.*

Eerste der borgheren.

*Twee oft
dij Bor-
gers come
nyt.*

WEL Broers, hoe loopt ons doch nu ter tijd al teghen,
De vyand heeft nu heel de overhand ghecreghen,
Tot Lammen behoud hy de Schants tot sijnen vvil,
Vroegh inden morghenstond, soo meynden vvy al stil,
Met Ponten ses hem vroech met veel volcx aen te raffen,
Maer tis voor ons ghemist, vvant sy op ons comst pasten,
Vier ponten(cylacs) zijn ghebleven in den loop.

Tweede der borgheren.

Het ongheluck dat comt al tseffens over hoop,
Alst blijktt dat den toevoer oock is te rug ghebleven,
Van de goe borghers, die als lief-hebbers verheven
Ons meynden vander Gou vvcl dertich schuyten graen
Te senden tot ontset, sy quamen lustich aen,
Tot door Copieren Kaegh, daer sy tsnachts den vvegh miste,
Mits dat den leydsman sliiep, sy haer alldoen vergiften,
Vvy trocken uyt de stad vvcl ghemoed en verblijd,
Om in te halen al de schuyten, maer t'vvas spijt,
Vvy hebben nergkens niet een cleyn oft groot vernomen.

Derden der borgheren.

vvy en zijn nochtans niet thuys sonder buyt ghecomen,
vvant midden inder nacht ontrent de Hoymans brug,
Twee schepen creghen vvy, sy mochten niet te rug,

28

Den vyand hebben vvy seer lustich ouervallen,
Sy deden vvel vvat vveirs, maer ten hielp niet met allen,
vvy vielen haer cloeck aen, vrijmoedich en met lust,
vvy achten niet dat sy vvel vwaren toegherust,
vvy hebben haer vvracht in ons Ponten al gheladen,
En al t'volck over boort, t'vvas al in onghenaden,
Dan eenen Pier, Quaet-raed, ghenaeamt, die sal oock voort,
Als eenen boosfvicht stout, en Landf- verrader hoort,
Denckt dat sulck een verlies den vyand vvel seer quelden,
Van binnen quamen sy ons int ghemoet als Helden,
En vande schepen isdeen gheboort inden gront,
En d'ander staken vvy in den brand oock terstont.
Des vvy vervvinnners cloeck, daer quamen in metvreughden.

Eerste der borgheren.

Ick vvasfer niet verr' aff, miin hert ter deegh verheughden
Doen ick soo veel goets sagh in de Stad comen daer,
Van broot, van bier, van vleesch, en alderhande vvaer,
Veel koghels, en buscruyt, en noch vvel veertien bassen.

Tweede der borgheren.

Quam daer soo vvat veel in, dat soud' ons seer vvel passen,
Een half pont broots des daeghs, dat maectt ons kaken dun,
Maer soo lang als dat duert, ick anders ons niet gun,
Dan onsen vyand nu cloeck int ghemoet te treden,
Ous Heeren comen hier, ten is niet sonder reden,
Dat sy met sulcken vlijt ons komen nu ontrent.

Eerste der borghermeeſteren.

Hoe borghers, hoe vvel ons lang ghenoech is bekend,
u vroom en trou ghemoed, en u hert seer man-achtich,
vvy bidden u nochtans blijft tot het eynd eendrachtich,
En houd u vroomlick doch, vvant d'eynde vvord ghecroont.

Twee
Borgher-
meesters
come nyt.

Eerste der borgheren.

VVy hebben tot noch toe met een trou hert ghecont,
En hopenoch noch te doen, soo lang ons God t'leven geeft.

Tweede der borghermeeſteren.

vvy dancken god die u sulck hert vveert verheven geeft,
Van onsen't half doen vvy oock gheeren in als t'best,
vvy soecken in als tgheen mach dienen op het leſt
Voor u, en onse Stad, en voor t'ghemeyn vvelvaren,
vvy hebben voor des stads Gouverneur doen verclaren
Den Heer van Bronckhorſt, die ons in als voorſtaen ſal,
Hy is ghetrou, en goet, naer t'Princen vermaen,, al,
Sal hy des Stads, en s' Lands behoudenisse soecken.

Tweede der borgheren.

Tot t'gheen hy ons ontbied, vvy gheiren ons vercloecken,
En tot al tgheen den Raed van ons noch hebben vil.

Eerste der Borghermeeſteren.

Ons begeert is in tijd des noods, vveest doch heel ſtil,
vveest vvel te vreden, vvilt met luttel cost u lijdien,
Al doet het ons vvat vvee, denckt vvat een groot verbliiden
Dat hier al om ſal zii, als de Stad vvord ontſet,
vvat grooter eer, en priis u cloecke daed bringt met,
Sult ghy noch metter tijd int openbaer bekinnen,
Denckt oock niet dat vvy't door lichtvaerdicheyt beginnen,
Maer met ſeer rijpen raed, en naer ons ſlecht verſtand
De heeren Staten al van het vereenicht Land,
En miin Heer den Prins aen ons tſamen nu ontbieden,
Dat ſy niet aenſiend' het bederf van ſoo veel lieden,
Noch de ſchaed' van't plat Land ons inden meeſten nood
Vvroom ſullen byſtaen, en bevrijden voor de dood,
Iae hebben liever de Zee dijcken door te ſteken,
En ſullen liever al de ſluysen doen door breken,

Dan dees stad pröeven soud' des vyands groot bederf.

Derden der borgheren.

Och, salcx t'aenhooren is t'hert vvel een goe conserf,
Nu ziin vvy heel verblijd, den schrick is lang vergheten,
Al souden vvy ter nood noch honden, Katten eten,
En noch maer een des daeghs, den buyck noch niet half vol,
Al is het ghelt al op, al is de schappray hol,
Nochtans soo vvilent vvy voor de stad en t' Land vvaghen,
vvy hebben liever den dood int cort te verdraghen,
Dan slaven naer te ziin, van een seer vvreed Tyran.

Eerste der borghermeeſteren.

Och vvy bedancken u, en op dat yederman
Voor sijnen trouvven dienst de stad en t' Land beyvesen,
Soud' vvorden vvel betaelt, en noch vereert mits desen,
Soo hebben vvy ter nood, pampieren gelt ghedruckt,
Al ist maer pampier, soo ons d'onset gheluckt,
Ist al ghebroken gout, en oock seer goet van vvaerden,
Elck een sal't moeten vvel ontfanghen en aenvaerden,
T' vverd haer van't Land en ons goet ghedaen metter tiit:
Niet blijft daer ongheloont, des vvend doch uvven vlijt,
En houd u in als cloeck, in u Tocht ende vvachten,
Den vyand doet af breuck, soeckt hem by daegh, by nachten,
Als vrome Borghers goet, blijft doch u Stad ghetrou.

Eerste der borgheren.

O vroomme Heeren vvijs, tis reden dat elck fou.
Nu volgend' sijnen eed, het best doen, vroech en spade,
En u ghehoorsaem ziin in t'gheen ghy vind ten rade,
Ist niet vvaer Broers, al vvaert cock totter dood toe clac.

En roep
al ja.

Tvveede der Borghermeeſteren.

vvy sullen u voorgaen in allen nood hoe zvvaer,
En hebben soo goet als ghy in druck en in lijden,

Maer den nood vereyscht nu ons beesten te bevrijden,
Die daegh'licx buyten gaen dicht onder Stad int veld,
Den vyand moeten vvy gaen soecken met ghevveld,
Om hem te drijven uyt de cleyn schants van Bos huysen,

Eerste der borghermeeſteren.

Hy moet doch daer vvel uyt, hy moet haest vander Sluysen,
Daer comt langs d'vwater een galey vvel toegheruſt,
Daer Gerard vander Laen op is met volck en luſt,
Om ter zijd' van den Rhijn de ſchanſſe t'overvallen,
Duvendoord Ioncheer Ian, met de vrijbuyters allen,
Sal trecken uyt het gat, ghenacmt den Delfſchen vliet,
En Andries Schot, met volck daer over hy ghebiet
Sal de Rijnsburgher poort cloeckmoedich oock uyt trecken,
Om die van de Poelbrug, uyt haren ſlaep te vvecken,
Ioncheer Ian vander Does, die is van Noordvviick Heer,
Meeus Havix oock, die beyd' verlanghen al te ſeer,
Om met haer volck de Schants met louter cracht te vvinnen.

Tweede der borghermeeſteren.

Eerst luſtich ſullen ſy met vyervverck fray beginnen,
En dan cloeck vallen aen, tot voordeel vander Stad,
Die hem manlickſte draeght, die krijghes vrij te bar,
vyant daer ſijn opgeheſtelt verſcheyden ſchoone prijsen,
Die inde Schants eerst comt ſal de Stad eer bevvijsen,
Met guldens tvvintich vier, vvord hy terſtond begaest,
vvie een ſpaenſch hoofd in brengt, die vvord terſtond gelaest
Ses guldens inde hand krijght hy daer ſonder falen.

Tweede der borgheren.

Ey daer moet ick miin beſt om doen en daer naer talen,
Dat is juyſt dat my dient, t'hert lacht in miinen buyck,
Die ſoo niet is gheſint, vvensch ick de plaegh van Luyck,
Ick vvilder miinen hals, en t'leuen om vyaghen vrij.

Eerste der Borghermeeſteren.

Gaen vvy dan vvel ghemoot, en ſonder vertzaghen vrij
Maer voor al bidden God dat hy nu byder hand
Eens onſe ſaeck neem aen, en ons doe onderſtand,
Die onſe toevlucht in nood altijd claer moet vveſen.

Tvveede der borghermeeſteren.

Hem ſy lof, en danck, die als Vader hoogh ghepreſen,
Ons ſoo ghenadich heeft tot noch toe vvel bevvaert,
Met vaſten, bidden oock, al naer den Chriſten aert,
Moet elck een hem nu gaen met gantscher herten ſchicken,
En tvviifelt oock niet, hy ſal ons ter nood verquicken,
Des moet al dat vvy doen, ziin in des Heeren naem,
Een menſch die God vveeſt, is tot alles vvel bequaem.

Vande derde Gheſchiedenis, de derde uytcomſt.

*Carion een der Spaenſcher Hoplieden, Ioncheer Ian van-
der Does, Hopman vander Stad: Meenus Havix,
mede Hopman vander Stad.*

Carion.

WAt hoor ick, vvat ſien ick, ick hoor een groot gerucht
Hou, tſal ons gelden Maets, ick hebber voor geducht,
Sa, ſa, laet ons met luſt den vyand ſtil verbeyden,
vveert u nu doch vvel cloeck, vvil u daer toe bereyden,
Den Coninck uven Heer toont nu den trouwen diſt,
Tvword u vergolden al, vvie ghy zitt meeft en minſt,

Carion
binnen de
Schans
van Doſ
huſen.

Dees

Dees Lutheranen vilt nu cloecklick van u vveeren,
vvy hebben cruyt, en loot, ons kan doch niemant deeren,
Vander Does aende poorten vander Stad.

Hy spreect Elck een houd hem doch vroom, toont nu v vie dat ghy ziiit,
zijn volck Elck stae siin stad nu voor, tis nu den rechten tijt,
aen. Die een cloeck ghemoed heeft, die laet sulcx hier nu blijcken
T'ghelt ons nu al den hals, vvy moghen nu niet vviijcken,
De Schants moet ons ziin, des in Godes naem versint,
Denckt dat elck een nu vecht voor de stad, vviijf, en kint,
En dat god met ons is, die ons vvel kan behouven,
Dus valt doch cloecklick aen met een oprecht betrouven,
Sy loopē Arm, arm, arm, arm, arm.
met een

Havix.

gheduns Loopt Schelmen, loopt, dat u den Necker schenden moet,
aen en de En spaerter niet een doch, sy dorsten naer ons bloet,
voorsten Laet haer het selfde sop, nu bid ick eens uyt drincken.
woyten

Carion van veers.

myer were Ba schelmen, ick yvedd' t'sal ons eer yet lang ghedincken,
en Carion t' volck comt van breed en vviij, ghy crijcht haest uvvē loon.
loopt uyt.

Vander Does.

hy alverre Goe mannen ter vviil dat ons saken nu staen schoon,
wegh ghe- Laet ons op maken ras, en naer de Stad ons voeghen,
loopen Met dat ghebroken is, laet ons doch nu ghenoeghen,
zijnde. De Pioniers om meer doen, comen veel te laet,
Winnē de Maer Mannen, ick bid u noch desen hoop vveerstaet,
Schants Die vvy als Helden cloeck noch van pas vvel ziin machtich,
zijnde en Elck sy doch eer, en eed, en des Stads trou ghedachtich.
een deel
gebroken
hebbende.

34

**Den Vyand meynt de Schants weder in te nemen/
dan word af gheslaghen / ende tusschen beyden
comt den alarm int Legher.**

Havix.

Houd op, houd op, t'vvord tijd, den alarm vvord ghemeen,
Tis haest al int ghevveir, jae tis al op de been,
vvuy moeten naer de Stad, tis tijd dat vvuy vertrecken,
Den vyand comt naer ons, om ons te doen opvvecken,
vvuy konnent houden niet, daer dient vrij op ghelet,
Dus trecken vvuy naer Stad, vervvachten ons ontset.

**De Borghers wijcken naer de Stad / en Carion
comt met meer volcx naer de Schants.**

Carion.

Iac sy zijn al haef-op, fy dat sy zijn ghevveken,
Ick meynden haer den beck naer miinen sin te breken,
Miin eer die meynden ick vveer halen alsoo vvvel:
Tis my vvvel grooten spijt, sy ziin ghevlucht te snel,
Ick kanner niet toe doen, het stond soo te gheschieden,
Nu vvvel ick beveel u de Schants, vvaect vvvel ghylieden.
Ghy zitt nu sterck van volck, vvvel op den haspel past,
Siet vlijtich toe, dat ghy niet meer en vvword verrast,
Ick gae naer den haegh, om voor u van als besorghen,
vvuy krijghen haest de Stad, licht eer den dach van morghen.

In de
Schants
zijnde.

Carion
gaerwech.

f Vande

Vande derde Gheshiedenis, de vierde uytcomst.

*Eenen Soldaet van binnen, Eenen Soldaet van buyten,
Eerste, Tweede der Borgermeesteren, Eerste, Tweede
de Hoplieden vander Stad, Eenen Bode.*

Een Soldaet van binnen singt op den VV al.

O Heer helpt ons tis meer dan tijt/
Laet u volck doch niet bederven/
Hoozt doch het jammer en ghecrijt/
Toont dat ghy ons Herder zijt/
O Heer ghebenedijt/
Laet ons doch troost verterwen.

Soldaet van buyten.

Sy spreke
elckander
aen/deen
vanderwal
en dander
vabuyten.

Hola, hola.

Soldaet van binnen.

Qui va la, ist vyand oft vriend daer?

Soldaet van buyten.

Een cleyn vvoord ben ick u te spreken ghesint claer,
Dus houd van schieten op, ick vveet tsal u behaghen.

Soldaet van binnen.

Spreect vrij vvat ghy vvilt, ick salt vvat tijts verdraghen,
Dan maeckt u redens cort, int spreken niet te bont.

Soldaet van buyten.

Ick jon u vry vvat goets, u vry gheseyt goet ront,
Ick vraegh, vvilt ghy altijd noch so hertneckigh bliiven,
Sooghy vvilt, ghy cond doch de svvaerheyd haest verdriiven

Be-

Begeeft u maer slecht tot den Coninck uven Heer,
Denckt dat voor u haest naeck een al te groot verfeer,
Soo ghy u niet en vult in onse handen gheven.

Soldaet van binnen.

Bloed-honden neen vvy niet, soo lang als vvy noch leven,
Te sterven liever dan u te betrouven,, yet,
Had ghy ons vvat beloofst, ghy soudet houven,, niet,
Tot Narden hebt ghy sulcx al te vvel laten blijcken,
Ous ziin te vvel bekennt u valsche snoo practijcken,
vvy hebben gants gheen nood, ghy blijft selfs inden loop.

Soldaet van buyten.

En bedenckt u doch vvel, geeft het doch beter coop,
Hebt ghy niet lang ghenoech vuyl honden, katten gh'eten,
Ghy en criight gheen ontset, dat moeght ghy vrij vvel vveten
T'best dat ghy nu vervvacht, is claer de bitter dood.

Soldaet van binnen.

Van honghers halven ist met ons noch al gheen nood,
Vvy hebben noch in stad, veel honden, paerden, koeyen,
Ghy hoorter baffen veel, iae briesschen, ende loeyen,
En den Heer sy ghedanckt, ons ontbreeckt gheenen moet,
Denckt vry ter letster nood, soo vinden vvy noch goet,
Den slincken arm eerst op t'eten, dan merten rechten
Te vechten noch met u bloed-honden, spaensche knechten,
Om sterven ziin vvy reed', en dat voor s' Lands vvelvaert,
Ous is te vvel bekend den vvreden spaenschen aert,
vvy hebben liever doch hier den dood te verkiesen,
Dan t' Godlick vvoord, en des Lands vrijheyd te verliefen,
Het tijdelick is doch cleyn, maer d'eeuvvich is ghevvin,
Vvy hebben al gheliick den Machebeesschen sin,
Vvy bliiven liever dood, dan te ziin arme slaven,
T'soud' ons ghebeuren doch, soo vvy ons op gaven,
Dus packt u ras van hier, oft t' vergaet u vvel dier.

f ij Soldaet

Soldaet van buyten.

O Lutheranos boos, ghy toont u noch vvel fier,
Maer t' Legher sal, hoop ick, u eer yet lang verrasschen,
Ick hoop miin handen noch int Leydsche bloed te vvasfchen
Aimy, aimy.

**Den Soldaet van buyten word van die van binnen
geschoten/ende die vande Schants halen hem in.**

Eerste der borgermeesteren.

Twee
Borgher-
meesters
come myf.
Hoe vvorden vvy nu doch met brieven soo gheplaeght,
Den vyand schrijft vveer selfs, t'schijnt dat hy is vertzaeght
vvant somtijts fluyt hy soet, dan vvilt hy harde spreken,
Maer den Heer sy lof, noyt ziin vvy daer om besvvenen,
Het is voorvvaer al voor een doof-mans deur gheclopt,
Haer oude vvreedheyd is te diep int hert ghecropt,
Elck een is liever dood, dan in haer hand te comen,
Die doot ziin dorven voor gheen slavernijen schromen,
Noch sorghen voor een lang' verdriet oft ongherief,
vvy hebben oock voor al ons eer, en trou seer lief,
Die is ghesvoren aen den Prins en naebuer Steden,
Eendrachtich hebben vvy den trouvven God ghebeden,
En hopen vast dat het ontset is voor de hand.

Tvveede der borgermeesteren.

Maer my vervvondert dat de Staten van het Land,
Noch d' Excellenci oock, ons gants niet en ontbieden,
Het schijnt sy houden ons al voor verlaten lieden,
Daer moet vvat schuylen doch, dat merck ick voor ghevvis,
De Bode
come myf
door des
vyands
hoop.
Oft dat den vvegh heel vast benout en besett is,
Oft dat ons brieven ziin in s'vyands hand ghevallen.

De bode.

Van vvedercomast en is hier gants gheen hoop met allen,

Den

38

Den vvech die is te seer nau over al beset,
Hier vind' ick juyft te pas de Heeren vander VVet,
Mijn brieven sal ick haer in handen gaen bestellen,
O vrome Heeren goet, gheen saeck en mach my quellen,
Als ick u noch ghesont, en vvel ghemoed sien mach.

Eerste der borgermeesteren.

Bringht ghy goed' tijdingh' oft quaed, bringhet aen den dach
Al vvat daer omgaet, vvilts ons dat int cort uyt legghen.

De bode.

Die tijdingh' die daer is, sal u den brief vvel segghen,
D'ontset sal ghereed zijn, vveet ick, en dat vvel haest.

Tvveede der borghermeesteren.

Van vreuchden vword mijn hert seer ontstelt en verbaest,
Laet hier ras een oft tvvee vande Hoplieden halen.

Een der Hoplieden.

O Heeren, elck van ons comt naer de brieven talen,
Mits hier nu een Bod' is, brengt hy ons slechts vvat goets.

Eerste der borghermeesteren.

vvy hopen voorvvaer jae, des vveest met ons goets moets,
De brieven sullen vvy gaen open doen en lesen,
Van al de Staten s' Lands, is ons gheschreven desen,
Ick sal hem open doen, daer staec in vvat mach,, doch,
Ick hoop God vertroost ons, soo hy eertijds plach,, noch.

Hy leest den Brieff.

O Erntfeste, seer ghetrouwve Bondghenoten,
Het schrijven van u. E. heeft ons al vvat verdrotten,
Daer met dat soo het schijnt ghy heel verlaten zijt,
vvelck seer verr' van daer is, vvant nu noch gheen tijt,
En rusten vvy voorvvaer, den kenner aller dinghen
vveet hoe vvy met ernst en trou, en hoe sonderlinghen

f iij Tuuvaerts

Hy comt
naerder.

De Bode
loopt in.

De Hop-
lieden co-
men uyt.

Tu yvaerts gheneghen ziin, voor den aenstaenden nood,
 vvy en ontsien bederf, s' Lands schaed', noch gheen en dood,
 Als ghy gheholpen zitt, niet en sal ons verdrieten,
 vvy sullen liever al bysetten, om ghenieten,
 Van uyve verlossing' de vvel ghevvenfchte vreucht,
 En om dat ghy sulcx oock heel vast ghelooven meucht,
 vvilt van u Borgers, een, tvvee, oft drij oversenden,
 Om te sien, met vvat vlijt vvy u ontfet aenvvenden,
 Des draeght u manlick doch, vveest nergens in besvvaert,
 De Sluysen, Dijcken oock, niet en vvord daer ghespaert,
 Om t'vvater haeft te doen, al over t' Land te loopen,
 Des vveest al vvel ghemoed, den vyand salt becoopen,
 Maer bid den heer altijd, houd niet op vroegh noch spaed',
 Dat door siin goetheyd groot hy ons jonn' siin ghenaed',
 Dat dē bequamē VVind uyt het Zuyd- vvest mach vvaeyen,
 Het groot ghetal van t' volck, en schepen vvel ghelaeyen,
 Ziin lustich om sien, die daer ligghen al ghereet,
 Den bringher deses sal voorder al t' bescheet
 VVat dat hy heeft ghesien, vrij de vveet moghen laten,
 Al dat in ons macht is, sal vvesen t' u vver baten,
 Betrout ons dat vvel vast, en hebt vvat tijds ghedult,
 En den ghesvoren eed, plicht, en al onse schult,
 VVord nu ghequeten haest, vvilt oock in als trou bliiven,
 vvy hopen dat dit is ons alder leste schrijven,
 Des verv vacht de daed vrij, ghy krijght ontfet ten loon,
 Die tot het eynd trou is, die krijght der eeren croon,
 En sulcke siin haer selfs, en tghemeyn Lands behoeders,
 Des Ernsteste, seer ghetrouvve, lieve Broeders,
 De Heer die sy mer u, en met de vromen,, al,
 En tvvijfelt niet, d'onset nu eerst- daeghs comen,, sal .

*VVt Rotterdam Septembri vier als beden,
 u Bond-ghenoeten, Ridderfchap, en Steden.*

40
Eerste der Hophlieden.

God de Heer sy gheloof, die tijdingh' is seer goet,
God gheve dat het soo, en haest gheschieden moet,
Het vvaer voor ons voorvvaer een fray ghevvunste sake.

Tweede der Hophlieden.

Dit is de tijding', daer ick nacht en dach om vvake,
In't soo is, r' liiden vvord van ons vergheten haest.

Eerste der borghermeeſteren.

r' Ghemeynte dat daer is cleynmoedich en verbaest,
Laet ons gaen troosten nu, met dees seer goed' tijdinghe,
Het lijden vvord gheftilt, door hoop van verblijdinghe.

Caëatin.

Vande vierde Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

*Hier comen uyt twee Vrouwen, ende hebben elck een
Kind byder hand.*

Eerste der Vrouwen.

O Jammer en nood groot, ons bitter verdriet,, siet,
Ons vveenen, suchten, macht ons helpen nu niet,, yet,
Ghetrouvven God, vvat sal ons uytcomst nu doch vvesen,
Is daer gheen hulp, oft troost, kan niemand ons ghenesen,
Het moet God gheclaeght zijn, uyt onses hertsen grond,
Tis doch al benout, herr, siel, lijff, jae buyck en mond,
Vvy vveren vanden nood niet vvaer ons nu heen keeren

Tweede

Tweede der Vrouwen.

Och Suster, ons toevlucht is den Heer der Heeren:
Och sulck een swaer elend' en isser noyt ghehoort,
vvant de Stad is vol pest, groot en cleyn tgaet al voort,
Den hongher is voor die noch leven onlijdelick,
O bitter dood quaemt ghy, ick ontfinck u blijdelick,
vvant ghy zitt nu voorvvaer vervvacht ter rechter tijt.

Een Kind.

O Moeder gheeft my brood

Tweede der Vrouwen.

Och dat vvoord int hert snijt.
De heer hoop ick sal ons den hongher haest verdrijven,
Dit is het laetste Kind, sy vwaren eens haer vijven,
Sy ziin door den nood van den hongher al ghereyst.

Eerste der Vrouwen.

Om dat gheleden is, bid ick niet meer en peyst,
Daer ruster nu so veel, een groot ghetal der vromen,
Tis beter dood, dan in des vyans hand te comen,
Ick ben ter dood ghereed, alst maer den Heer beliest,
Ons daghen ziin ghetelt, den sterfdach is ghebriest,
Ionck en oud, vvy staen al in onses Heeren handen.

Tweede der Vrouwen.

Och, vvaer blijft het bystand van ons verplichte Landen:
Sy laten ons in nood, op ons vvord niet ghedacht,
Sy dencken niet dat daer so menich siel versmacht
Van hongher, commer oock, die vvy al tsamen proeven,
Om ons elende groot sy haer niet en bedroeven,
Als sy slechts versaed zijn, en gaen met vollen crop,
Eylaes, de koeyen en de paerden ziin lang op,
De honden, katten oock, ziin voorvvaer verr' te soecken,
Daer en is gants geen broot, gerst, haver, noch mout-koeckē,
Noyt

42
Noyt gheen benauder Stad, noyt gheen so arm gheftelt.

Eerste der Vrouwen.

vvy voeden ons noch met vvat groensel uyt het velt,
Als bladers van roo kool, oft vvarmoes dat vvy koken
Int vwater schoon, maer brood heeft ons al lang ontbroken,
vvaer door de sieckt' en pest, is over al ghegroeyt,
Maer door hoop van ontfet, ons hert noch haect en bloeyt,
En dat het noch voorts quam, den druck vvaer haect vergetē.

Dander Kind.

Och Moeder, een stuck brood.

Eerste der Vrouwen.

Kind, ick en heb gheen eten,
Tsal komen haect miin Kind, houd u slechts vvat gheruft,
Tsal nu haect ghedaen zijn, den hongher vvord ghebluft,
God ons spiis senden kan, het zy van VVest oft Oosten.

Dreede der Vrouwen.

Och Suster, laet ons de bedroefde Mans gaen troosten,
Sy ziin vol onghemack, en lijdē honghers pijn,
Heel machteloos gaen sy ter vvacht, vol sieckt sy zijn,
Sy hopen dat God haect troost en ghenaed' sal gheven.

Eerste der Vrouwen.

Hy is alleen ons hoop, soo lang als vvy noch leven,
Alt' goet comt doch van hem, hy is ons toeverlaet,
vvy nement van sijn hand hoe dat het met ons gaet,
Des gaen vvy nu besien vvat met ons ghebeuren, sal,
De Heer der Heeren vvil haect hooren ons streuren, al.

Het Kind
vliegt de
Moeder
om hetlijf.

Gaen in.

Vande vierde Gheschiedenis, de tweede uytcomft.

*Eerste, Tweede der Borgheren, Eenen Borgermeester,
Eenen Bode.*

Eerste der borgheren.

*Twee bor-
gers come
uyt/feer
bedroeft.*

WAer vvas oyt meerder schric, of verdriet voor de deur
Als hier by ons, vvy sien de dood staet ons veur,
Den vyand in het veld, in Stad pest onghenadich.

Tweede der borgheren.

Och daer is crancken troost, den hongher ons ghestadich,
Hoe langher, hoe meer quelt, en maectt ons moed' en mat,
Ses duyfent zijnder dood, en noch meer in ons Stad,
En oft ick daer by laegh, en d'aerd' my mocht bedecken.

Eerste der borgheren.

VVy connen qualick meer op onse vvacht ghetrecken,
De beenen vvillen niet voort, als ons yet aen comt,
Het roepen van ons vvijs, en kinders, ons seer schromt:
Sy roepen om brood, en vvy vveren niet vvaer halen.

Tweede der borgheren.

En dat nu boven al, nu datmen ons siet falen
Al ons Cruyd tuynen, door des vyands vvreed bestier:
De Stad besluyt hy heel, hy is int vvachten fier,
VVy kunnen voort-aen niet, yet uyt ons tuynen plucken.

Eerste der borgheren.

Tis voorvvaer nood op nood, sy ons te seer verdrucken,
T'svvaert hangt over t'hoofft, jae her mes op de stroot,
Maer vvaert dat yemand doch ons noch hulp oft troost boot
Maer

Maer (eylaes) niemant niet, ons hert mach claer vvel fuchtē.

Tvveede der borgheren.

Ons Borghermeeſter comt hier, hy ſchijnt oock te duchten
Sa, vallen vvy hem nū eens ſtoutelijck aen boort,
En mach ick bidden yet ſoo voert ghy doch het vvoort,
VVant ghy een meeſter zijt, in deſghelijcke treken.

449
Pieteer
Abriaen ſz
Burger-
meeſter
comt uyt.

Eerſte der Borghermeeſteren.

O bitter lijden ſvvaer, o nooden ſvvaer elend',
Tis al benoutheyd groot, vvaer ick my keer oft vvend,
Den hongher, en peſt, ſien vvy dagh'licx voor ons oghen,
En s'vyants ſvvaert ſien vvy oock teghen ons ghetoghen,
vvy zijn beſloten vaſt ghelijck den viſch int net,
Nochtans betrou ick God, vvy vvorden noch ontſet,
En ons verloffing' is in corter ſtond nakende,
God vveet met vvat ernſt dat vvy daer naer ziin hakende,
En ick en tvvijfel niet God heeft den vvil en macht.

Eeſte der borgheren.

Maer eer hulp comt, blijft het paert verſmoort inde gracht,
Maer vvat trooſt is daer Heer, vvat iſt ſalt haefſt ghedijen.

De borghermeeſter.

naer t'ſuer ſoo comt het ſoet, naer droefheyd comt verblijen
Ick betrou vaſt op God, hy is ons hulp alleen.

Tvveede der borgheren.

Iae, maer vaſt blijven vvy arm Ghemeynt int ghevveen,
D'ontſet ſoud' comen, maer my dunckt het vvord vergeten,
De Honden, Katten oock, ziin al op, vvy en vveren
Voort-aen niet meer hoe dat vvy't ſullen voortſ beſtaen,
De hoop die is al uyt, het is met ons ghedaen,
vvy vveten niet meer vvaer met den buyck te verſaden.

g ü

Eerſte

Eerste der borgheren.

Het groen uyt den tuyn, quam ons voorvvaer vvel te staden,
Maer, eylaes, het is ons nu oock benomen al,
Den vyand is ons soo naer, als hy komen sal,
Den hongher, oft hy, sal ons nu haest den beck breken.

De Borgermeester.

VVel vrome Borghers, hoe hoor' ick u nu soo spreken,
En tvvijfelt gants niet, of d'ontfet is voor de hand,
Het vvater sal hoop ick haest comen over d'Land,
Des vveest versfekert doch, dat vvy gants gheen nood hebbē.

Tvveede der borgheren.

Heer, int corst' hier gheseyt, vvy vvillen haest brood hebben,
Den hongher is te scherp, siet dat ghy't ons bestelt.

De Borgermeester.

Hoe, oft ick't heb oft niet, begeert ghy dat met ghevvelt,
Ick hebt soo quaet als ghy, noch ghceef ick niet verloren,
vvat ick ter vvereld heb, stell' ick de Borghers voren,
Maer dat ick niet en heb, en kan ick gheven niet,
Ick settet al by, goet, bloed, en miin leven siet.
Ist u om my ghedaen, kapt my, kooect my, ten besten,
Ick vveet claer dat ick eens sterven moet ten lesten,
Eer liever my, dan ick den vyand vvord tot roof,
Maer d'ontfet is naer by, dat is miin vast gheloof,
Dus Broeders ick bid, vveest doch vvat tijds vvel te vreden.

Eerste der borgheren.

Het ontfet comt altijd op morggen, quaeint eens heden,
Het toeft ons al te langh, en den nood raect het hert.

Tvveede der Borgeren.

Heer Borgermeester, denckt dat ons al te seer smert,
Den vvaud, hongher, pest, ons tsamen al bespringhen.

De Borghermeeſter.

Ick hoop vvy ſullen noch eer morghen van vreught ſingen,
Dus betrouwt God, tis haest alſt hem belieft verkeert,
En vveeft in als gheruſt, en uyven moet vermeert,
Laet ons God bidden doch, dat hy ons vvil bevaren,
Ick hoop de Stad en t'Land die ſullen noch vvelvaren,

Eenen Bode.

D'uyt en in komen is my voort aen onghereet,
Hoe ick door raken ſal, ſeer qualick ick nu vveet,
Tis doch nu al beſet, de vveghen, ſtraten, dijcken,
Tot noch toe vviſt ick raed, maer nu iſt deirlick kijcken,
Den vyand op my al ſijn volck, als Honden hiſt,
En ick vind hem al om, maer nood foeckt nochtans liſt,
En ick hoop noch naer Stad goe tijdingh' te beſchicken,
Dees Duyven ſullen noch vvel menich hert verquicken,
Raeck' ick maer dees reyſ' door, ſoo iſt noch al voorvvind,
Elck van dees Duyven haer vvoonſteden ſeer vvel kint,
Haer koten vinden ſy, als ſy naer haer aes haken,
Met een pen aen haer been, vveet ickt ſeer vvel te maken,
Met een cleyn brief ken in, vvord haer de vveet ghedaen,
Te nacht alſt doncker vvord, ſal ick uyt Stad ſtil gaen,
Met ſpringhen, ſvvennen oock, moet cloecklick ſulcx ghe-
vvaeght,, zijn,
Ick maker menich bly, die ſomtijs half vertzaeght,, zijn.

96
Gaen in.

De Bode
come uyt
met eenen
toeff met
Duyven.

Gaet in.

Vande vierde Gheschiedenis, de derde uytcomst.

Een, Twee, bootsghesellen.

Eerste der bootsghesellen.

En come
wat verre
van de
stad uyt.

WEl Matroos, het lijf is voor ons noch al behouven,
Sa, sa, met eenen moet, vvy moghen niet verflouvvē
vvy hebben ons vvel cloeck en dapperlick gheveirt,

Tweede.

Maer t'vvas vrij in het eerst niet al te vvel ghescheirt,
Doen vvy de Landscheyding' met luttel vwaters vonden.

Eerste.

Den vyand sagh vreemd op dat sy so haest verstonde,
Dat een Franſch Coronel (La Gard' vvas sijnen naem)
Met Catteviel Durant oock lustich en bequaem:
Een Schansē inder eyl daer hadden op ghevvorpen.

Tweede.

Hoe quam den vyand snel: rond om van allen dorpen.
Hy meynden ons vvel haest te brengben op den loop.

Eerste.

Maer die Van Soutermeir die gavent goeden coop:
Als ooc die vā VViltf-veen. en Leydsche-dam haest svvichtē.

Tweede.

Hoe lustich saghment volck op onser sijden vichten
Den vyand moest daer vvel haest vvijcken met veel schant.

Eerste.

VWat trouvven Held is doch mijn Heer Boyfot voor't Land,
Hy

Hy toont hem voorvvaer cloeck, elc moet sijn eer verbreydē,

Tweede.

Hy neemt ter herten seer t'ontset van dees stad Leyden,
So haest alst vvater comt, salt al vvcl lucken haest.

Eerste.

Doen men den dijck doorstack, hoe heeft het volck geraest,
Dat tvvater over al het land terstont soud' drijven.

Tweede.

Symeynden dat den V Vind altijd Noord-vest soud' blijevē,
Maer hy staet in Gods hand, staet al in sijnder macht.

Eerste.

Hoe haest vvas daer een Schants fray ghemaect inder nacht,
Al op den Groenen vvech met gheen verlies van menschen.

Tweede.

Op't Soutermersche meir, ginckt niet al naer ons vvenschen
vvy toefden by de brugg' vvcl teghen onsen danck,
vvant onsen vyand ons daer uyt de huysen dvvanck.
Dat vvy naer meer gevvelde en gheschut moesten toeven.

Eerste.

Maer den Ysbreker quam van Delft, naer ons behoeven,
Met Coren-schuyten sterck en vvcl daer toe gherust,
Maer ten hielp noch al niet, ick meynden miinen lust
Te sien, maer ten vvas noch gheen tijd, ten vvoud niet luckē.

Tweede.

Maer doe men ons soo cloeck nac Benthuysen sagh rucken,
Nae den Zeegvvaertschē vvech, doen vvaft gevonnē kans,
vvant het verliet doch al, vvaft Spaengnaert, V Vael, of Hans,
Sy zijn al ghelijck snel naer Soutervvou ghevveken.

Eerste.

vvaer maerdē vvint Noort-vest, men sou daer anders sprekē
VVant

vvant vvy op de VVijda int vyands sterckten zijn.

Tweede.

Maer den Zeghvaertschen vvegh deed' ons al vvat pijn,
Mits d'vwater, dat daer doen al vvat hoogh vvas ghevassen.

Eerste.

Hoe sagh men Capiteyn Creet, en Oraingois, passen
Met d'Arck van Delft, die recht uyt voer naer Soetermeir,

Tweede.

Doen sy daer vvaere, vvaft in corter tijd haest cleir,
vvan onsen Admirael den vyand snel nae jaeghden,
Tot int ghesicht des Stads, dyvelck haer seer vvel behaeghdē,
Men hoorden het gheschut, fray clincken uyt der Stad.

Eerste.

Mijn heer den Prins, om dat met ons soud' gaen te bar,
Is in ons Legher nu, des salt eer yet lang ghelden,
vvan hy terstont tot als last en goed middel stelden,
En doorstack daer terstont den Kerck-vvegh soo't behoort.

Tweede.

vvalt dan den vwind Noord-vvest zijn, soo gaen vvy ras voort
Des gaen vvy flux aen boort, ons schickē cloeck om vechtē.

Eerste.

T'hert lacht my int lijff als ick te doen heb met Spechten,
VVant ick sal haer doch al aff snijden oor' en neus,
Gaen vvy Matroos, tsal doch haest zijn, Vive les Geus.

Vande vierde Gheschiedenis, de vierde uytcomst.

Eerste, Tweede der borghermeeſteren, Eenen borgher.

Eerste der borghermeeſteren.

T'Hert is ſomtjds vvat blij, dan iſt ghekarm, en ſuchten,
vvy zijn nu al gheliick, half bly, en half vol duchten,
Elck over dinckt hoe dat met ons aſloopen ſal,
vvy ſien d'onſet van veers, daer vvy op hopen al,
Al iſt dat honghers nood ons bitterlick doet vveenen,
O goedertieren God vvoud ghy ons doch verleenen
uyt den Noord-vveſtē VVind, t'vvaer een gevvenschte ſaeck,
Hoe macht int Leghet gaen, naer tijding' ick ſeer haeck,
En ick vervvonder my dat ſy niet en ontbieden,
Hoe ſy't al meynen nu, hoe d'onſet ſal gheſchieden,
Ons verlangt al te ſeer naer dach, uer en manier:
Ick hoop, al roont hem den vyand ſoo trots en fier,
Dat hy de Stad eer lang ſal moeten vvcl verlaten.

Een der borgheren.

Heer Borghermeeſter, hier is tijdingh' t'onſer baten,
Ick heb den Bode lang op't Duyvencot vervvacht.

Tweede der borghermeeſteren.

Ick hoop hy brengt ons trooſt, laet ons ſoet, en bedacht,
Dees pen van het been doen, en t'brief ken oock uyt treckē.

Een der Borgheren.

Och mocht deestijding ons tot vreucht, en blijdschap ſtreckē
Dat vvy van ons verdriet eens mochten ziin verloſt.

b

Eerste

Twee borghermeeſters comen in.

Eerste der Borghermeeſteren.

De Bur-
ghermee-
ſter doet
de pen af/
en doet het
brieſte op.

Ick vervvacht anders niet, dits noch den eerſten Poſt,
En ſoo my dunckt tis van mijn Heer Boyſot gheſchreven,
Ick hoop de Heer ſal ons een goe uyt comſte gheven,
Al iſt t' hert heel ontſtelt, ick vervvacht alles goets.

Een der borgheren.

Ons Borghermeeſter ſoeckt te gheven ons vvat moets,
Leeſt eens den inhoud doch daer vvy Heer naer verlanghen,
T' hert dat benout is ſoeck alrijd trooſt te ontfanghen.

Eerſte borghermeeſter leeſt den brieſt.

Mijn Ernſteſte, goe Ghetrouwe, Hceren, Vrinden,
Hoplieden vander Stad, en Borghers ons beminden,
Ick vveet met allen vvel, u lieden verlangt ſeer,
Naer het beloofte ontſet, mijn ghetuygh' zy den Heer,
Hoe geeren dat ick ſulcx oock nu van herten ſaghe,
Maer vervvacht dat nu vrij, en dat van daegh te daghe,
Met Godes hulp ſoo iſt nu vaerdich en ghereet,
vvant t'vwater daegh' licx vvaſt, ick heb laſt en beſcheet,
Van mijn Heer den Prins, die u ernſtlijck ſeer doet groeten,
Hy is ſelfs hier ghevveeft int Legher, des vvy moeten
Met een oprecht ghemoet God bidden al te ſaem,
Om den Noort-vveſten vvind, tot het ontſet bequaem,
vvy en ontsien noch lijf, noch bloed, voor u te ſtellen,
houd u maer manlijck doch, en latet u niet quellen,
Al zitt ghy ſeer benout, denckt u vreucht is naer by,
Neemt doch gheen eetvvaer in, van vvie dat ſulcx oock zy,
Ten vvaer dat ghy geſchrift ſaeght van die vanden landen,
Den vyand is ſeer loos, ſijn liſt is veelderhanden,
Al is den hongher groot, niet licht doch en ghelooft,
Het vvaet claer te laet, als (van ſinnen heel verdooft)
Ghy u in uyven nood, van hem nu liet bedrieghen,

Dus.

Dus vveest standvastich doch, laet trou in u niet lieghen,
 Den heer der heeren sal haest gheven sijn ghenaed',
 Dat vvy u sullen al nu comen cloeck te staed',
 Ick hoop eer yet lang by u in u Stad te comen,
 Des vveest ghetroost, en houd u tsamen' als de vromen,
 uyt t' Legher te Noorda, ontfangt ghy desen brief,
 God laet my u haest sien, en spreken eens met lief.

*By my die met de hulp van God,
 u ontfetten hoopt Lowwijs Boysot.*

Tvveede der borgheren.

Gaen vvy dan Godes naem hier voor ghebenedijen,
 Ons mede-Broeders al, laet ons oock gaen verblijen,
 En maken haer verheught, die zijn in groot verdriet.

Eerste der borghermeeesteren.

vvy sullen laten nu af lesen, soo't gheschiet,
 Met t' Clocken gheluyt, op dat elck dit eens mach horen,
 Eendrachtich int verdriet, en in vreucht te oorboren.

Vande vijfde Gheschiedenis, de eerste uytcomst.

*Eerste, Tvveede der Borgheren, Baldeso, Alonso Lopes,
 Carion, Eerste, Tvveede der Hoplieden vander Stad.*

Eerste der borgheren.

DE heer heb danck en lof, vvy konnē seer vvel mercken,
 Dat t' vvater al om vvaft, ons hoop begint te stercken,
 Verheught u lieve Broers, d' ontfet dat comt int lest.

*Dat de
 borghers
 en Capiteynē spreken dat
 doen sy op
 den wal*

Tvveede der borgheren.

Och Broers, danckt al den Heer, dē vwind vword heel Noort-
vvy hopen dat ons trooft eer yet lang is nakende. (vvest,

Eerste der borgheren.

Ick hoop d' uer is nu hier, daer thert is naer hakende,
VVy vworden claer verlost van angst, verdriet, en vvec.

Tvveede der borgheren.

Het vvater dat comt nu met spring-vloed uyter Zee,
En met den voorvwind, so moet het claer vvcl hoogh vloeyē.

Eerste der Borgheren.

Men siet het openbaer vvcl sterck aen her vvaerts spoeyen,
Men siet nu huysen veel, en hutten branden claer.

Tvveede der borgheren.

O trouvven God nu is u ghenaed' voor handen claer,
Och, hoe gheeft ons volck vyer, men kan't al om vvcl sien.

Eerste der borgheren.

O Heer staet ons volck by, den vyand doet doch vlien,
Eick een u den loff, als Voor-vechter hier gheven,, sal,
Doet onsen vyand doch van vrees' en angst beven,, al.

Baldeso.

Baldeso VVcl, hoe gaet dit te vverck, vvat nemen vvy ter hand;
int Dorp O smaed, O opspraeck groot, dit is voor ons een schand,
van Soe Het vvater vvaft seer hooch, vvy moeten van hier scheyden,
terwou. O grandos Luthranos, die zijt in stad van Leyden,
Moet ick verlaten u, moer ick soo leelick voort,
Den vyand die comt ons seer fel roemd om aen boort,
Daervat Het vvater overloopt ons, ten is niet te dueten,
een stuc V Vat ghedruys hoor ick daer al, ontrent des Stads mueren,
vanden En ick sie rond om my al ons volck op de vlucht,
wal by de Ick vrees', die vander stad, sy sullen met gherucht,
Koepoor. Ons comen op den hals, vvat sullen vvy beginnen,

Het vvater scheyt ons al, des vrees' ick die van binnen,
 O hertsvveer, o verdriet, ick sterf van druck en rou,
 Nu adieu Kerck, en Dorp, jae sterckte Soetervvou,
 En Leyden schoone Stad, bevvaert u stercke VVallen,
 Ick verlaet u nu al van 't vvater over vallen,
 O vvater, vvater, ghy doet my nu ruymen t'veld,
 O Leyden, ick laet u, maer gants niet door ghevvelde,
 Tis armelick ghestelt met Ruyters, en ons Knechten,
 Mit natte voeten, ist voor t'volck, seer quaet om vechten.

Loopt wech.

Eerste der Hoplieden vander Stad.

VVat vvonder is doch dit, vvat een groot ongheluck,
 Nu kan den vyand vvvel in Stad, o selfaem stuck,
 De Stad leyt heel en al, voor onsen vyand open,
 O Heer, bevvaert ons, dat sy ons niet overloopen,
 Dat dit Baldeso vvist, hy quam terstond naer Stad.

Tweede der Hoplieden.

Al siet ghy dit om leegh, al siet ghy dit groot gat,
 En vrees daerom gants niet, maer vvilt u vreucht vermeerden.
 God is doch onsen Borch, hy is een Heer der Heeren,
 Siet Souteryvou dat brand, den vyand ruymt de baen.

Eerste der Hoplieden.

Sy moeten claer vvvel voort, het vvater comt sterck aen,
 Sy moeten al haef-op, oft haer al lief, oft leed is,
 Als God vvil, hy maeckt dat om vluchten elck ghreed is.

Alonso Lopes inde Schants van Lammen.

Och, vvat schand' is ons dit, o jammerlick elend,
 Het is al vvater, vvaer dat ick my keer oft vvend,
 Tgheschut is desen nacht nu in de gracht ghevvorpen:
 Tis doch verlaten al, veel Dijcken, Schanssen, Dorpen,
 Fora Veillacos, is voor ons den besten raet,
 Laet ons vertrecken ras, eer dat naer vvord te laet,

Och ick beclaegh den dagh dat vvy oyt hier voor quamen,
Al Diable todos los Lutheranos tsamen,
Mijn lieve knechten al, vvy moeten al daer van,
Des maken vvy ons op de vlucht met yeder-man,
Van't vvater vvorden vvy, van vyand oock ghedreven,
Tis beter ras ghevlucht, dan met veel schand ghebleven.

Loopt naer
Soeter-
won.

Carion inde Schants by Boshuyfen.

Vvat ick ghemercken kan, t'volck is al op de been,
vvy ligghen nu hier soo my dunckt schier heel alleen,
O Spaenschen Coninck, hoe sal dit in u oor clincken ?
Ick verlies hert, en sin, als ick dit moet bedincken,
vvaer is nu den hooghmoet, is dit ons oud ghebruyckt ?
Is dit der Spaengnaerts eer ? het is de plaegh van Luyck ?
Is dit om lijden oock ? hoe sullen t vvy versetten ?
O Sint Diago, en Nostra Dona de Loretten,
Is daer nu nergkens hulp, blijf ick nu in den last,
O Leyden, Leyden boos, ten vvas, soo niet ghepact,
Ick meynden anders met u Borghers om te springhen,
t'Kind inde vviegh meynd' ick noch den hals af te vvringen ?
Nu moeten vvy met schand (fy onser) op den tocht,
Ick sie dat quaden raed ons hier voor heeft ghebrocht:
Maer claghen doer gheen baet, het stond soo te gheschieden,
Nu maeckt u al te been, tis tijd vvy moeten vlieden.

Loopt wech

56

Vande vijfde Gheschiedenis, de tweede uytcomst.

*Eerste, Tweede der Borghermeeſteren, Eenen Jongen,
Een der borgheren, Lovvys Boysot, Een bootsghel,
De borghers al tsamen.*

Eerste der borghermeeſteren.

HOe comt dat de Duyff ons nu doch dus heeft bedroghen
Sy is nu comen eerst, sy quam nu schier ghevloghen,
Van gister is sy uyt ghesonden met bescheet,
Van t'gheen vvy souden doen, en tis ons oock vvel leet,
Dat niet ghedaen en is, maer ten kond niet ghebeuren,
O vrome Borghers, doet nu teecken vande meuren,
Dat vvy noch alles bly vervvachten met ghedult,
Ist niet in tijds gheschiet, ten is claer niet ons schult,
Sy sullen noch vvel sien, dat vvy naer haer verlanghen.

Tweede der borghermeeſteren.

VVy hebben altijd dees goe tijding' nu ontfanghen,
Dat nu den dach is, dat sy meynen door Gods hand
Naer haer vermoghen cloeck, ons de doen onderstand,
De Heer geef doch ghenaed' dat sy niet en verflouven.

Eerste der borghermeeſteren.

vvy moeten een ghebod doen dat kinders, en vrouvven,
Haer houden van den vval, maer al vvat vvapens draeght
Moet comen voor den dach-haer toonen onvertzaeght,
Op de bevolen plaets, en naer de oud' costnymen.

Tweede der borghermeeſteren.

den inganck moeten vvy van t'vwater oock doen ruymen,
Op

*Zwee bor-
ghermee-
sters voor
de Stads
poorte met
eenē jongē
by haer.*

*Noept tot
de borghers
op dē wal.*

Op dat de schuyten al gheladen met eetvvaer,
Sulcx vinden al gheruymt, en den Stroom heel zy claer,
vvant ick en tvvijfel niet, het salder haest ghedijen.

Eenen Jonghen.

Met het gheen ick ghesien heb, vvilt u doch verblijen,
Achtbare Heeren goet, en slaet mijn vvooden acht,
Ick heb den heelen nacht ghehouden scharpe vvacht,
En vvcl nau ghesien aen des vvands oud manieren,
Dat de schants Lammen, isten drijen, oft ten vieren
Van al des vvands volck, gheheel en al verlaten.

Eerste der Borghermeesteren.

vvacrom dunckt u doch dat, tsal u noch naermaels baten,
Soo ghy goed reden seght, des en vveest niet confuys.

Den Jonghen.

Ter middernacht hoord' ick een al te groot ghedruys,
My docht dat daer vvat svvaerts int vvater moeste vallen,
Ick gheloof, tvvas gheschut, ghestooten van haer vvallen,
Int vvater, het vvclck ghy sult vvaer bevinden haest,
Ick hoorden vvcl scherp toe, en ick saght oock by naest,
Daer naer saght ick veel volcx uyt de Schants snellick vvijckē,
Haer lonten branden noch, sy ginghen al stil strijcken,
Maer niemand quam daer in, maer vvcl seer veel daer uyt,
vvaer door dat ick nu hier vvcl sterck en vast besluyt,
Dat sy door groote vrees te samen ziin ghevveken,
Tis een saeck die claer is ick ken des vvands treken,
Ick gaen't seer gheeren sien, soot u o Heer belieft.

Tvveede der Borghermeesteren.

Iae gaet in Godes naem, vvij sijner met gherieft,
vvij sullen sulcx aen u ter degghen vvcl verghelden,
Maer soo u noch yet ontmoet, seght dan als den ontstelden,
Dat

Dat ghy door honghers nood tot haer ghevloten zijt.

Den Jonghen.

Nu Heeren, ick gae ras, vvant vvy verliefen tijt,
In sulcken nood als dit, en vvil ick my niet sparen,
vvant den bedroefden dunckt een uer vvel seven jaren.

Eerste der borghermeeſteren.

O vrome Borghers maect vreught, ick hoop tis al goet,
vvant al dat ick sien kan, hy vvenckt met ſijnen hoet,
Des comt al voor den dach, geheelt zinn al u vonden:
Ghy zijt nu al verloſt uyt handen der bloed-honden,
de Spaengnaerts zinn al vvech, des vveeft doch al verheught.
En loopt ghy dervvaerts oock, ſoo ras als ghy meught,
En ſoeckt den Admirael, draeght ghy hem de tijdinghe.

Een der borgheren.

Noyt en deed' ick oyt yet met meerder verblijdinghe,
Ick ſal hem ſoecken ras, en vinden ſoo ick meyn.

Den Jonghen.

O Heeren, ick en vond daer niemand, groot noch cleyn,
Des vveeft al verblijd, vvil den Admirael verbeyden.

Lovvys Boyſot.

Van vvaer comt ghy doch vriend?

Een der borgheren.

Ick com uyt de Stad Leyden,
Den vyand is al vvech, des vvil den moet verſtercken.

Lovvys Boyſot.

O goeden God, ghy zijt ſeer vvonderbaer van vvercken,
u zy nu loffen prijs, en altijd eer, en danck:
Sa goede mannen volgh, ick neem naer Stad den ganck:
Laer d'ectvvaeral met vlijt nu dervvaerts gaen beſchicken.

Een

58
De Jonge
loopt naer
de ſchanſe
vā ſammē
ēniemant
vindende
winckt hy
mette hoet.
De Bor-
gers comē
voor de
poort.

De Jong-
ghen come
wederom.

Lovvys
Boyſot by
de ſchanſe
te ſammē.

Hy roept
de boorge-
ſellen die
koven en
manden
vol crens
hebben.

Een der bootsghesellen.

De slouuwe herten al, hoe sullen sy verquicken,
Dus Heer vvy volghen u, als bly daer toe ghesint.

Eerste der Borghermeeſteren.

Boysot Och vvillecom o Heer, als onsen besten vrint,
comt by de Ontfanghen vvy o nu, vvel vvillecom mits desen.
Borgher-
meeſters.

Lovvys Boysot.

Danckt doch God boven al, den hoogſten Heer ghepreſen,
Hy is voorvvaer alleen, die u nu heeft verloſt,
Ick heb mijn besten oock ghedaen al dat ick coſt,
Maer Godes arm iſt, die den vyand verdreven,, heeft,
Die u een manlijck hert, en cloeckheyt ghegheven,, heeft,
Des bid ick, gheeft hem doch, en niet ons, daer aff d'eer.

**De Borghers rapen Harinck / Brood / Kaes / dat
de Bootsghesellen wozen sy roepen en seggen:**

Sy bijten Vvy zijn ontfet, ontfet, ghelooft sy God de Heer,
mer haer Och hoe smaectt ons dit brood, nu hebben vvy vveer t'eten.
tanden in
de harinck

Eerste der Borghermeeſteren.

ende int Na gaen vvy dan in Stad, God mach niet zijn vergheten,
broodt. Hem moeten vvy nu eerst gaen gheven, loff, en prijs,
En daer naer fullen vvy met een ghemeyn advijs,
Blijven Ons gaen aenstellen, soo't vvel naermaels sal behooren,
noch staen Maer Godes loff, en danck, moet eerst in als gaen voeren.
de.

60

Vande vijfde Gheschiedenis, de derde uytcomst.

*Een der Bootsghefellen, Eerste, Tvyede der Borgher-
meesteren, De Prins van Oraingnen, Lovvys Boy-
sot, Alde borghers singhen ghelijck.*

Een der bootsghefellen.

SYn Excellenci comt, laet niet oft gaet hem teghen,
De Borghers te sien, heeft hy grooten lust ghecreghen.

Eerste der Borghermeesteren.

Weest ons doch vvillecom o Hoogh-gheboren Vorst:
Noyt en heeft eenich hert, naer vvater soo ghedorst,
Als vvy naer u Genaed' nu vwaren hier hakende.

De Prins van Oraingnen.

VVeest dan nu heel, en al, u onghenucht stakende,
uyt uvens hertzen gront, danck God doch boven al,
Die de sijn altijt troost, en voorts bevrijden sal
Tis den Nood-helper clær, die in nood ons toeylucht,, is,
Cond ick uyt spreken doch, hoe voor u svvaer ghesucht,, is,
Hoe des Lands Staten voor u vwaren seer besorcht,
vvy stonden op u trou, als eenen vasten borcht,
Maer in God vvas ons hoop, dat hy t' vverck soud' uyt richtē,
Al hebben vvy ons vvel ghereet gheroont om vichten,
Des niet ons, niet ons, Heer, maer eer sy uven naem:
Die ons den VVind, en VVeer, ghegheven hebt bequaem,
En in den vyand hebt gheschickt een vrees nootelijck.

Tvyede der borghermeesteren.

Nacht God, ziin vvy aen u verbonden, Heer, grootelijck,
En vvy bedancken u, van de bevvesen trou.

Eenen
boortgesel
comt voor
uytgeloo-
pen.
Sy gaen
wat tegen
ende de
Prins
comt.

Den Prins van Oraingnen.

Miin vrome Borghers ick danck inſgheliicx oock ou,
En eerſt van vvegghen al de Ridderſchap en Steden,
Elck een bedanckt u dat ghy ſoo veel hebt gheleden:
Soo vromelijck oock hebt ghequeten uyven eed,
De Staten, en ick met, ziiin vyederom ghereed
Om alles metter tijd ſoo't behoort te verghelden:
vyant ſulcken trou als ghy hebt ghetoont, ghebeurt ſelden:
Niet alleen u ſelf, maer t'heel Land hebt ghy bevvaerr,
En voorvvaer uyve ſaem blijft eeulijck hoogh vermaerr,
En men ſal uyven loffſeer vviyd en breed verbreyden,
Des bedanck ick noch eens de vrome Stad van Leyden:
En den Achtbaren Raed eerſt voor al principael,
Hoplieden, Borghers trou, al tſamen al te mael:
Die niet hebt aengheſien om u eer te betrachten:
Heer Admirael ick ſalt oock houden in ghedachten
En naer verghelden vvel, u vroomheyd vroegh en laet.

Lovvys Boyſot.

Ick heb miin beſt ghedaen o Heer naer uyven raedt,
En noch rot aller ſtond ben ick tot uyven dienſte,
Ghebruijckt my vrij in als, ick vvil een vande minſte
Van al u Dienaers ziiin, al vvaert oock totter doot.

Eerſte der borghermeeſteren.

Die liefde die vvy u ziiin ſchuldich is ſeer groot,
O vroom trouhertich Prins, ſoo het kind aen den Vader,
Soo vvillen vvy u ziiin ghehoorſaem alle gader,
Om u te dienen met lijf, bloed, hert en verſtand,
En oock al de gheen die met u ziiin int verband,
Ghetrou tot in der dood begheeren vvy te blijven,
Maer Heer, gaen vvy in Stad, der Borghers vreught verſlijven
Sy vvachten u genaed' al met verlanghen,, goet,

62
Voor de bevesen deucht, elck u ontfanghen,, moet.

De Prins van Oraingnen.

Eer vvy van dees plaets gaen, en oock voor alle dinghen,
Soo moeten vvy den Heer, een vrolijck dancklied singhen,
VVy sullen in de Kerck den Heer oock loven,, schier,
VVant al des Heeren jonst comt ons van boven,, hier.

All de Borghers singhen t'samen.

Ghy leydsche scharen/
Wilt loff verclaren
Aen onsen trouwen God/hooch verheben/
Wilt hem prijs en danck eeuwelijck gheuen/
Eis den Heer die doet/
Eis den Heer die doet/
Eis den Heer die doet/
Den vyand beven.

leest mi met vreughden/
God doet u denghden/
Die inden nood u wilt troost toefinden/
Den vyand is wegh/ neemt in u vanden/
God toont dat ghy zijt/
God toont dat ghy zijt/
God toont dat ghy zijt/
Sijn wel beminden.

Die noyt verslonden/
Hoe u benouden/
Veel hongher/en pest hebt ghy gheleden/
Als u Naebueren haer beste deden
Om te spijssen u/
Om te spijssen u/
Om te spijssen u/
Wt hare Sieden.

Ghy waert besloten/
Noch onverdioten/
Ghy had niet meer waer met u versaden/
Den vyand doecht in u bloed te baden/
Maer ghy zijt ontfet/
Maer ghy zijt ontfet/
Maer ghy zijt ontfet/
Doo: Gods ghenaden.

P R I N C E.

Wilt den Prins prijzen/
Hem eer bewijzen/
Endanckt u lieve trou Magistraten/
Die u in noot niet hebben verlaten/
Danckt God boven al/
Danckt God boven al/
Danckt God boven al/
En oock de Staten.

Caë al in.

Die van Betulien, Samarien oock meden,
En hadden voorvvaer niet sulck oorfaeck, oft reden,
Als vvel ghylieden hebt, o vrome Leydsche schaer,
VVant verlost vander dood, vvaert ghy den dagh van heden,
Danckt en looft nu den Heer, vvel luyd' int openbaer:
Eert altijd sijnen naem, die u veel deught doet claer,
Den vyand meynden u al'gader te doen sterven,
Dus prijft hem altijd dan, die u verlost heeft daer,
vvan salich is hy, die van hem mach troost veruerven:
O Leyden, Leyden, laet dees vreucht in u be-erven,
De Heeren Staten danckt, en Naerbuer-Steden met,
Sijn Excellenci oock, die gheen onrust vyoud' deryn,
Om te volbringhen cloeck van uve Stad d'onset:
Op den ghetrouvven dienst van mijn Heer Boyfot Ier,
Die hy daer heeft ghetoont, voor t'Land end' d'Edel Staten,
En danckt uyt herten grond u Heeren vander VVet,
Ende Regeerders cloeck, u trouve Magistraten,
vvilt doch deen dander voorts met trou, en liefd' omvaten,
Als ghy om hongher dinckt, verheughen laet den gheest,
Maer des Heeren Onset, vvilt uyt u hert niet laten,
Tvas enckel Godes vverck, hy stierden sulcx doch meest,
Verheught u vanden dach, vveest vrolijck in dees feest,
Danckt, looft God boven al, o vrome Inghefeten,
En vvilt dees vvonderdaet, doch nimmermeer vergheten.

Eynde des derden Boeckx.